ПРОГРАМА
ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
НА ОБЩИНА МОНТАНА
2021 – 2028 г.

2022 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ВЪВЕДЕНИЕ 4

I.1. Обща характеристика 4

I.2. Нормативно основание за изготвяне на програмата 5

I.3. Съдържание на ПУО 6

I.4. Цел на ПУО 6

I.5. Принципи на ПУО 6

I.6. Обхват на ПУО 10

I.7. Одобрение на ПУО 10

II. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗИТЕ НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И ПРОГНОЗИ ЗА КОЛИЧЕСТВОТО И СЪСТАВА НА ОТПАДЪЦИТЕ ЗА ПЕРИОДА НА ДЕЙСТВИЕ НА ПРОГРАМАТА 11

II.1. Анализ на състоянието относно отпадъците 11

II.2. Анализ и оценка на действащото национално законодателство по управление на отпадъците и на стратегическите/програмните документи 12

II.3. Анализ и оценка на прилагането на законодателството по управление на отпадъците на местно ниво 12

II.4. Анализ на дейността на регионално сдружение за управление на отпадъците 12

II.5. Анализ на институционалния капацитет, в т.ч. прилагане на контролните функции съгласно националното законодателство и местните нормативни актове 13

II.6. Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъци и осъществени мерки за тяхното възстановяване 13

II.7. Анализ и оценка на въведените схеми за управление на отпадъците на принципа на „Отговорност на производителя" и „Замърсителят плаща" 14

II.8. Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъците 14

II.9. Анализ на приложените мерки и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъците 16

II.10. Анализ на икономическите инструменти и стимули в областта на управлението на отпадъците и ефективността от действието им 16

II.11. Анализ на финансовите потоци по управление на дейностите с отпадъците 16

II.12. Прогнози 17

III. SWOT АНАЛИЗ 18

IV. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ 20

V. ПОДПРОГРАМИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ С ПЛАНОВЕ ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ВСЯКА ПОДПРОГРАМА 22

V.1. Програма за предотвратяване на образуването на отпадъци 23

V.2. Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци 30

V.3. Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци 34

V.4. Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради 41

V.5. Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО 46

V.6. Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки 51

V.7. Програма за намаляване на количествата и риска от депонираните битови отпадъци 56

VI. КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ОБЩИНСКИ И РЕГИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ 61

VII. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 63

VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ 65

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

ЕС	Европейски съюз
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ИУГ	Излезли от употреба гуми
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРО	Масово разпространени отпадъци
НПУО	Национален план за управление на отпадъците
НСИ	Национален статистически институт
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
ООп	Организации за оползотворяване на отпадъци от опаковки
ОПОС	Оперативна програма "Околна среда"
ПОС	Програма „Околна среда“
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
РДО	Рамкова директива за отпадъците
РИОСВ	Регионални инспекции по опазване на околната среда и водите
ТБО	Такса битови отпадъци

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Общинската програма за управление на отпадъците на община Монтана за периода 2021-2028 г. (ПУО) е разработена в съответствие с чл. 52 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО). Програмата е изготвена за период, който съвпада напълно с периода на действие на Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г., и в съответствие със структурата, целите и предвижданията в него. ПУО на община Монтана е съобразена с новите цели и изисквания за битовите отпадъци, заложени в европейското и национално законодателство, въведени в Закона за управление на отпадъците през март 2021 г.

При разработването на Програмата са следвани стъпките, описани подробно в Методическите указания за разработване на общински/регионални програми за управление на отпадъците от август 2021 г. на Министерство на околната среда и водите (МОСВ). На базата на извършени подробни анализи за текущото състояние на управлението на отпадъците в община Монтана и изготвени прогнози за количествата битови отпадъци са идентифицирани проблемите и предизвикателствата пред общината свързани с управлението на отпадъците и са предложени конкретни мерки за решаването им, включени в отделни програми/подпрограми за постигане на целите на ПУО.

I.1. Обща характеристика

Община Монтана се намира в Северозападна България и е част от област Монтана. Граничи с общините Брусарци, Медковец и Якимово на север, община Бойчиновци на североизток, община Криводол (област Враца) на югоизток, община Берковица на юг, общините Чипровци и Георги Дамяново на югозапад и община Ружинци (област Видин) на северозапад. С обща площ 676,11 кв. км община Монтана е най-голямата от общините на област Монтана, като заема 18,58% от цялата територия на областта. Населението на общината е 46208 души към 31.12.2020 г. по данни на НСИ. 80% от него живее в град Монтана, а останалата част от населението е съсредоточена в селата в общината. Община Монтана се състои от 24 населени места.

Населено място	Население (брой)	Населено място	Население (брой)
с. Безденица	315	с. Долно Белотинци	579
с. Белотинци	371	с. Клисурица	105
с. Благово	500	с. Крапчене	384
с. Винище	259	с. Липен	349
с. Вирове	382	гр. Монтана	37122
с. Войници	64	с. Николово	454
с. Габровница	1046	с. Славотин	302
с. Горна Вереница	201	с. Смоляновци	834
с. Горно Церовене	470	с. Стубел	539
с. Доктор Йосифово	653	с. Студено буче	509
с. Долна Вереница	224	с. Сумер	268
с. Долна Рикса	171	с. Трифоново	107

Фигура 1. Община Монтана, област Монтана

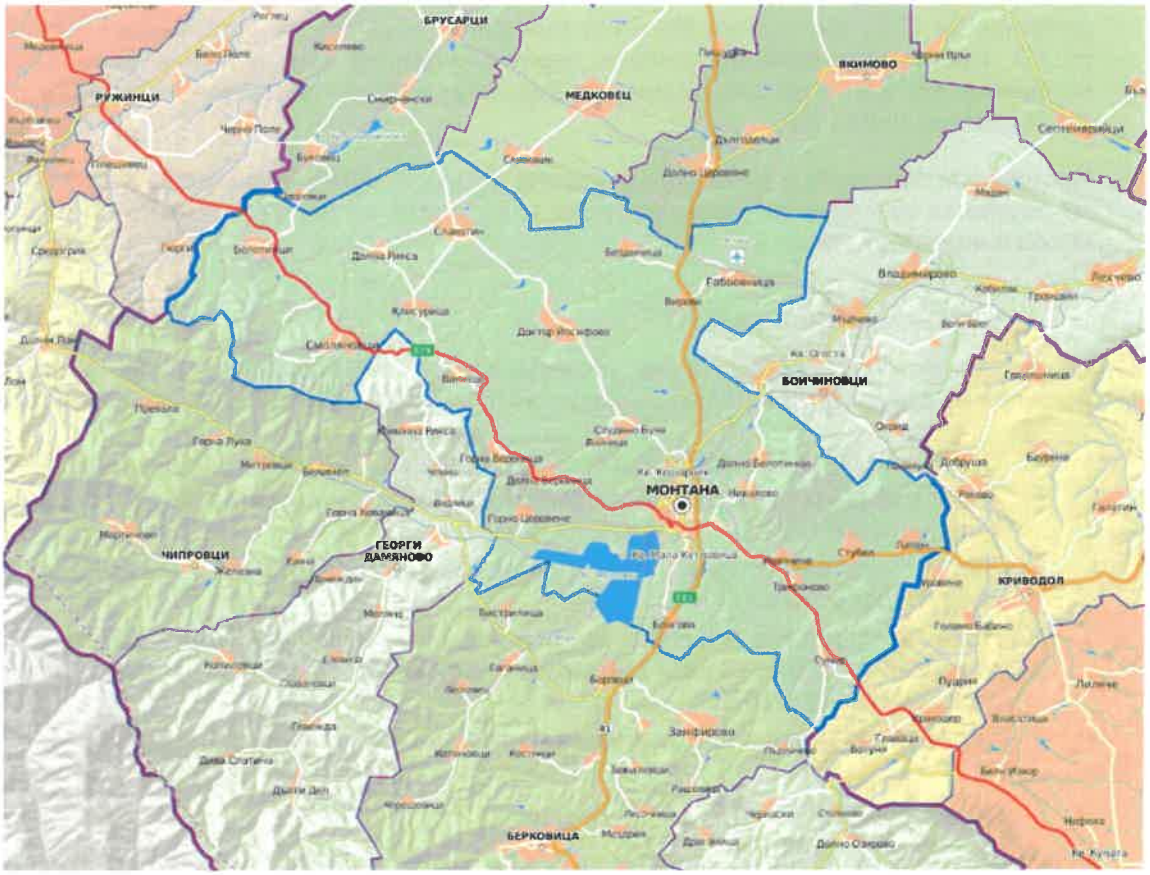

Релефът на община Монтана е ниско планински и хълмист на юг и слабо хълмист до равнинен на север. Климатът е умереноконтинентален, със студена зима и горещо лято, като преобладават запад-северозападните ветрове. Заради особеностите на релефа ветровете стихват рядко до 0 м/с. Характерен за нощните часове е и планинско-долинен бриз от югозапад, който охлажда. Средната годишна температура е 11,9 градуса. През зимата често явление са приземните термични инверсии, свързани с ниски минимални температури и мъгливо време, а през лятото – значителни засушавания.

В община Монтана са съсредоточени над половината от предприятията регистрирани в област Монтана. Машиностроенето, електротехниката и хранително-вкусова промишленост са доминиращите отрасли на територията на общината. Най-голям дял имат заетите лица в сектора на услугите – над 50%, следван от индустрията с 45% и аграрният сектор с над 4%.

Община Монтана е член на Регионално сдружение за управление на отпадъците - регион Монтана. В състава му попадат още общините Берковица, Бойчиновци, Брусарци, Вълчедръм, Вършец, Георги Дамяново, Лом, Медковец, Криводол, Чипровци и Якимово.

I.2. Нормативно основание за изготвяне на програмата

Програмата за управление на отпадъците на община Монтана за периода 2021-2028 г. е разработена на основание чл. 52 от Закона за управление на отпадъците. Съобразно изискванията на ЗУО програмата съответства на структурата, целите и

предвижданията на актуалния Национален план за управление на отпадъците за периода 2021-2028 г. (приет с решение на МС №459/17.06.2021 г.). Периодът на действие на ПУО на община Монтана съвпада с периода на действие на актуалния НПУО. Програмата обхваща цялата територия на община Монтана като включва необходимите мерки за изпълнение на задълженията на общината, описани в глава втора, раздел III на ЗУО..

Настоящата програма е изготвена съгласно Методическите указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците на Министерството на околната среда и водите от август 2021 г.

I.3. Съдържание на ПУО

Съдържанието на програмата за управление на отпадъците на община Монтана отговаря на структурата и съдържанието на НПУО 2021-2028 г. и включва следното:

- Основни цели и обхват на Програмата, принципи, на които се основава;
- Анализ и оценка на съществуващата система за управление на отпадъците, вкл. прогнози
- SWOT анализ, служещ за основа за формулираните стратегически и оперативни цели в ПУО
- План за действие с мерки за реализация на целите – разработени са 7 програми и подпрограми в съответствие с Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г.
- Система за наблюдение, оценка и контрол на изпълнението;

I.4. Цел на ПУО

Основната цел на ПУО на община Монтана за периода 2021 – 2028 г. съвпада с генералната стратегическа цел на национално ниво в областта на управлението на отпадъците и е:

„Общество и бизнес, които подобряват прилагането на йерархията на управление на отпадъците в община Монтана“

I.5. Принципи на ПУО

Програмата за управление на отпадъците на община Монтана се основава на основните принципи, залегнали в Националния план за управление на отпадъците за периода 2021-2028 г.:

Фигура 2. Принципи на Програмата за управление на отпадъците

При разработването на програмата за управление на отпадъците на община Монтана е следвана йерархията при управление на отпадъците, дефинирана в европейските и националните политики и законодателство в сектор отпадъци. Въведена от Рамковата директива за отпадъците йерархия определя пет възможни начина за управление на отпадъците, като ги приоритизира според това кой представя най-добрата възможност за околната среда в законодателството и в политиката относно отпадъците:

Фигура 3. Йерархия при управление на отпадъците

Съгласно Рамковата директива за отпадъците **предотвратяването** означава „мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:

- количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл;
- вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве; или
- съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите".

Предотвратяването е хоризонтална мярка, която обхваща всички фази на потока от материали – добив, производство, разпространение и потребление.

Повторната употреба е вид предотвратяване Тя е „всяка дейност, посредством която продуктите или компонентите, които все още не са се превърнали в отпадъци, се използват отново за целта, за която са били предназначени".

Подготовката за повторна употреба включва дейности по проверка, почистване и поправка на употребявани продукти, които са станали отпадък по смисъла на определението за отпадъци и след това се превръщат отново в продукт, който се използва по предназначение. Примери за подготовка за повторна употреба са ремонт на велосипеди, мебели, перални машини, хладилници и други, от които притежателите им са се освободили като отпадък и впоследствие след ремонта са повторно използвани.

Рециклиране е „всяка дейност по оползотворяване, чрез която отпадъчните материали се преработват в продукти, материали или вещества за първоначалната им цел или за други цели. То включва преработването на органични материали, но не включва оползотворяване за получаване на енергия и преработване в материали, които ще се използват като горива или за насипни дейности."

Преработката на отпадъци, при която се получава отпадък, който претърпява други последващи стъпки за оползотворяване, не се приема за рециклиране. В този случай става въпрос за предварително третиране преди оползотворяване.

Съгласно Рамковата директива за отпадъците като рециклиране се определят следните конкретни дейности по управление на отпадъка:

- рециклиране на материали: напр. на пластмасови продукти или компоненти в пластмасови материали; стопяване на отпадъчно стъкло в стъклени продукти; употреба на хартиени отпадъци в заводи за хартия и др. Рециклирането на материали: например пластмасови гранулирани и пелетизирани за екструдиране или формоване, натрошени отпадъци от стъкла, сортиране на отпадъци от хартия, отговарящи на критериите за края на отпадъка.
- производство на компост, отговарящ на критериите за качество на продуктите и др.

Друго оползотворяване - другите форми на оползотворяване не са споменати сред определенията, но са очертани в чл. 4 (1) от РДО, където след рециклиране се нареждат други форми на оползотворяване. „Друго оползотворяване" е всяка дейност, която отговаря на определението за „оползотворяване" съгласно РДО, но която не отговаря на специфичните изисквания за подготовка за повторна употреба или за рециклиране.

Като примери за друго оползотворяване могат да се разглеждат:

- изгарянето или съвместното изгаряне, когато основното използване на отпадъците е като гориво или друг начин за получаване на енергия. Това е операция по управление на отпадъците с оползотворяване на енергията, класифицирана като R1 в приложение II към РДО. Това контрастира с изгарянето на отпадъци без оползотворяване на енергия, класифицирано като операция по обезвреждане D10 в приложение I към РДО.
- насипни дейности, отговарящи на дефиницията за оползотворяване.

Подготовката за повторна употреба, рециклирането и друго оползотворяване са трите под-категории на **оползотворяването.** То представлява „всяка дейност, която има като основен резултат използването на отпадъка за полезна цел чрез замяна на други материали, които иначе биха били използвани за изпълнението на конкретна функция, или подготовката на отпадъка да изпълнява тази функция в производствено предприятие или в икономиката като цяло".

Обезвреждане е „всяка дейност, която не е оползотворяване, дори когато дейността има като вторична последица възстановяването на вещества или енергия. Действията по обезвреждане са предимно действия по управление на отпадъците, които целят освобождаване от отпадъците чрез депониране.

Примери за обезвреждане са: депониране (дори когато сметищен газ се използва за възстановяване на енергия); изгаряне и съвместно изгаряне, които не отговарят на критериите, за да бъдат определени като оползотворяване (в случай на съоръжения, предназначени за изгаряне на твърди битови отпадъци, които не отговарят на определени критерии, с помощта на формулата за енергийна ефективност R1 в приложение II към РДО), насипни дейности, когато не отговарят на дефиницията за оползотворяване.

Програмата за управление на отпадъците на община Монтана е структурирана съобразно разпоредбите на ЗУО и включва всички дейности по предотвратяване образуването на отпадъци, събиране, включително разделно, транспортиране и третиране на отпадъците, както и контрола по изпълнение на тези дейности.

Освен нормативните изисквания при разработването на програмата са взети предвид националните стратегически документи в областта на отпадъците, вкл.:

- Национален план за управление на отпадъците 2021–2028 г.
- Стратегия за преход към кръгова икономика 2021-2027.

При изготвяне на ПУО са спазени насоките, посочени в *Методическите указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците* на Министерството на околната среда и водите от август 2021 г. ПУО е съобразена и с редица европейски и национални методически документи, указания и изследвания, сред които:

- Ръководство за разработване на програми за предотвратяване на образуването на отпадъци, ЕК, Генерална дирекция „Околна среда"
- Ръководство за изготвяне на програми за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци, Европейска комисия - Главна дирекция „Околна среда
- Заповед за определяне на метода за изчисляване на изпълнението на целите по чл.31, ал.1, т.1 от Закона за управление на отпадъците за 2014 г.

- Ръководство за предварително третиране преди депониране на отпадъци в Република България, МОСВ, 2014 г.
- Ръководство за управление на едрогабаритни отпадъци като част от потока битови отпадъци
- Ръководство за определяне броя и вида на необходимите съдове и техника за събиране и транспортиране на рециклируеми и зелени отпадъци, МОСВ, 2011 г.

Взети са предвид общите принципи за опазване на околната среда - предпазни мерки и устойчивост, техническата осъществимост и икономическата приложимост, опазване на ресурсите, както и цялостното въздействие върху околната среда, човешкото здраве, икономиката и обществото в съответствие с чл. 1, ал. 1 и 3 от ЗУО.

I.6. Обхват на ПУО

Програмата обхваща всички видове отпадъци, за чието управление ЗУО възлага функции на общините, а именно битови отпадъци, строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради, отпадъци от утайки от ПСОВ, опасни отпадъци – битови и строителни.

Битови отпадъци са „отпадъците от домакинствата" и „подобни на отпадъците от домакинствата" (това са отпадъците, образувани от домакинствата, и отпадъците, образувани от фирми и други организации, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, с изключение на производствените отпадъци и отпадъците от селското и горското стопанство).

Строителни отпадъци са отпадъците от строителство и разрушаване, съответстващи на кодовете отпадъци, посочени в глава 17 от Индекс към Решение 2000/532/ЕО на Комисията от 3 май 2000 г. за замяна на Решение 94/3/ЕО за установяване на списък на отпадъците в съответствие с член 1, буква "а)" от Директива 75/442/ЕИО на Съвета относно отпадъците и Решение 94/904/ЕО на Съвета за установяване на списък на опасните отпадъци в съответствие с член 1, параграф 4 от Директива 91/689/ЕИО на Съвета относно опасните отпадъци и следващите му изменения.

Опасни отпадъци са отпадъците, които притежават едно или повече опасни свойства, посочени в Приложение № 3 към ЗУО. В тази група се включват опасни отпадъци от домакинствата, които обхващат широка гама от материали, които могат да включват: газови бутилки; аерозоли, батерии, масла, бои, лакове и лепила, запалими течности (разредители, разтворители и др.), пестициди, почистващи вещества и препарати, флуоресцентни тръби, лекарства и други.

Производствени отпадъци – утайки от пречиствателни станции за отпадъчни води (ПСОВ).

I.7. Одобрение на ПУО

Програмата за управление на отпадъците за периода 2021-2028 г. е разработена под ръководството на кмета на община Монтана.

Програмата за управление на отпадъците за периода 2021-2028 г. е приета с Решение № .... от ..... 2022 г. на Общински съвет Монтана (ще се добави след приемането).

II. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗИТЕ НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И ПРОГНОЗИ ЗА КОЛИЧЕСТВОТО И СЪСТАВА НА ОТПАДЪЦИТЕ ЗА ПЕРИОДА НА ДЕЙСТВИЕ НА ПРОГРАМАТА

II.1. Анализ на състоянието относно отпадъците

- Измененията в регистрираните годишни количества събрани смесени битови отпадъци на територията община, като цяло, следват тенденцията, която се наблюдава на национално равнище.
- В рамките на периода 2015-2019 г. нормата на натрупване на битовите отпадъци, образувани на територията на община Монтана, нараства, като към 2019 г. надхвърля средната за страната.
- В рамките на разглеждания период разделно събраните количества отпадъци от хартия и картон, пластмаса и стъкло на територията на община Монтана са относително малки, което важи и за преобладаващата част от общините в страната. Преобладаваща част (близо 80%) от разделно събраните битови отпадъци са отпадъци от хартия и картон, следвани от пластмасовите отпадъци.
- Количествата битови отпадъци, постъпили в инсталацията за сепариране на регионалното депо Монтана се запазват относително постоянни в рамките на разглеждания осемгодишен период, като най-малкото количество битови отпадъци бива регистрирано през последната година на разглеждания период.
- Наблюдава се известен спад в количества на сепарираните за оползотворяване отпадъци от сепариращата инсталация в рамките на периода 2013-2020 г.
- Анализът на морфологичния състав на образуваните битови отпадъци в община Монтана показва доста значителен относителен дял на ситната фракция. Сред другите групи отпадъци, най-голям дял в морфологичния състав на образуваните битови отпадъци в община Монтана имат отпадъците от пластмаса, хранителните отпадъци и градинските отпадъци.
- Общината следва да планира и изпълни мерки за намаляване на депонираните отпадъци и увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци, за да изпълни националните цели за битовите отпадъци в съответствие със ЗУО и Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците.
- Препоръчително е община Монтана да продължи да разширява системата за разделно събиране на строителни отпадъци от домакинствата, както и да предприеме действия за изграждане на инсталация за рециклиране на строителни отпадъци.
- Община Монтана изпълнява целта по чл. 31, ал. 1, т. 2 от ЗУО за ограничаване на количеството на депонираните биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани през 1995 г., но не изпълнява целта по чл. 31, ал. 1, т. 1 от ЗУО за подготовката за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници.
- Община Монтана следва да участва в консултации с ВиК оператора при предлагане и обсъждане на варианти за оползотворяване на утайките от ПСОВ.

II.2. Анализ и оценка на действащото национално законодателство по управление на отпадъците и на стратегическите/програмните документи

- Община Монтана спазва нормативните изисквания и разпоредби – общината е приела необходимите нормативни документи във връзка с разпоредби на националното законодателство по отношение на управление на отпадъците.
- Общинската програма за управление на отпадъците 2016-2020 г. съответства на изискванията, заложени в НПУО 2014-2020 г.
- Община Монтана изпълнява успешно заложените мерки в Общинската програма за управление на отпадъците. Препоръчително е да бъдат насочени допълнителни усилия по отношение на изпълнение на мерките, насочени към предотвратяване образуването на отпадъци.
- Община Монтана изпълнява проектите, заложени в Интегрирания план за градско възстановяване и развитие на гр. Монтана до 2020 г. и Общинския план за развитие 2014-2020 г., имащи отношение към управлението на отпадъците на територията на общината.

II.3. Анализ и оценка на прилагането на законодателството по управление на отпадъците на местно ниво

- Нормативната уредба на община Монтана съответства на изискванията, заложени в ЗУО.
- Наредбата за управление на отпадъците на територията на община Монтана - детайлно регламентира както правата и задълженията на физическите и юридическите лица, свързани с екологосъобразното управление на отпадъците на територията на общината, така и тези на общинската администрация.
- Община Монтана е приела Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Монтана на основание чл. 9 от Закона за местните данъци и такси. Препоръчително е община Монтана да актуализира наредбата, отчитайки разпоредбите в ЗМДТ, касаещи подхода за определяне размера на таксата за битови отпадъци в съответствие със сроковете, посочени в закона.
- Община Монтана прилага схема за разделно събиране на отпадъци от опаковки и в общината функционира център за разделно събрани отпадъци от домакинствата. С цел разширяване и подобряване на услугите за населението относно отпадъците и с оглед осигуряване на допълнителни възможности за отчитане на разделно събрани и предадени за рециклиране битови отпадъци, е препоръчително община Монтана да сключи договорни споразумения с организации и фирми с разрешителни по ЗУО за разделно събиране и на останалите видове МРО.

II.4. Анализ на дейността на регионално сдружение за управление на отпадъците

- Анализът на структурата и дейността на „Регионалното сдружение за управление на отпадъците за регион Монтана“ показва, че сдружението функционира добре. Общи събрания се провеждат регулярно.

- Община Монтана отчита резултатите от дейността на РСУО на официалната страница на общината като качва протоколи от проведените заседания. Препоръчително е наличната информация да се актуализира регулярно.

II.5. Анализ на институционалния капацитет, в т.ч. прилагане на контролните функции съгласно националното законодателство и местните нормативни актове

- За да се подобри управлението на отпадъците в Устройствения правилник на общинска администрация Монтана е необходимо да се разпишат ясно функциите относно управление на отпадъците на територията на общината. С длъжностни характеристики ръководството, организацията и контрола за управление на отпадъците са възложени на определени служители. Необходимо е Устройствения правилник да бъде допълнен, като се разпишат функции на съответните звена.
- Община Монтана изпълнява в пълен обхват нормативно възложените задължения за изготвяне на нормативни и програмни документи в областта на отпадъците и има необходимия капацитет.
- С цел оптимизиране на управление на отпадъците община Монтана изпълнява правомощията относно предоставяне на услугите за събиране, транспортиране и третиране на битовите отпадъци чрез възлагане на функции на структурни звена в общинската администрация и чрез извеждане на някои от дейностите по предоставяне на услугите извън административната структура. Функциите осигуряват в голяма степен възложените с нормативната уредба правомощия и задължения по предоставяне на услугите.
- Във връзка с изпълнение на определеното в ЗУО задължение на кмета за осигуряването на информация и привличане на обществеността чрез интернет страницата на общината, както и по друг подходящ начин, целесъобразно е общинското ръководство да разгледа и други възможности, освен по електронен път, тъй като не всички хора имат достъп до Интернет.
- Квалификацията на служителите в общата и специализираната администрация с функции за управление на отпадъците е на добро равнище. На служителите се осигуряват възможности за повишаване на квалификацията чрез участие в специализирани обучения. Като един от основните проблеми се идентифицира количественият недостиг на персонал. Препоръчително е общината да разгледа възможността да увеличи числеността на персонала, който осъществява контролната дейност, за да се засили ефективността ѝ и върху качеството за предоставяните услуги. Общината може да привлече експерти на граждански договори, за да осигури необходимите човешки ресурси.
- Материално-техническата обезпеченост на служителите в общинската администрация в община Монтана, вкл. на тези с функции в областта на отпадъците, е на добро равнище.

II.6. Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъци и осъществени мерки за тяхното възстановяване

- Община Монтана успешно е приключила проект „Рекултивация на клетки 1 и 2 на регионално депо за неопасни отпадъци, Монтана“ през 2017 г.
- На територията на община Монтана не са установени замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъци.

- Община Монтана регулярно и своевременно почиства новообразувани нерегламентирани сметища.

II.7. Анализ и оценка на въведените схеми за управление на отпадъците на принципа на „Отговорност на производителя" и „Замърсителят плаща"

- Организираното сметосъбиране на смесените битови отпадъци обхваща всички населени места, както и цялото население на общината. Организираната честота на обслужване на контейнерите в община Монтана може да се оценки като оптимална за ефективно функциониране на системата за организирано сметосъбиране и транспортиране на смесените битови отпадъци.
- На територията на община Монтана се прилага схема за разделно събиране на отпадъци от опаковки от хартия и картон, стъкло, пластмаса и метал посредством сключен договор с колективна организация за оползотворяване „Екопак България" АД;
- В община Монтана през 2019 г. е въведен в експлоатация център за разделно събрани отпадъци от домакинства, в т. ч. едрогабаритни, опасни отпадъци от домакинствата, който е част от общинската система за разделно събиране на битови отпадъци.
- През 2020 г. на територията на община Монтана е приведена в експлоатация компостираща инсталация за разделно събрани зелени или биоразградими отпадъци, която е изградена с финансиране по Оперативна програма „Околна среда 2014 - 2020 г.". Респективно, общината е въвела система за разделно събиране на зелени отпадъци от домакинствата и по поддържане на обществени площи.
- С цел намаляване на количествата депонирани отпадъци на територията на РДБО – Монтана се експлоатира сепариращата инсталация за отделяне на рециклируеми фракции от пластмаса, хартия и стъкло.
- Общинската администрация следва да осъществява редовен контрол по изпълнение на изискванията на Наредбата за управление на отпадъците община Монтана, както и по предоставяне на периодични данни за отпадъците.
- Препоръчително е с цел разширяване и подобряване на услугите относно отпадъците за населението, община Монтана да осъществи контакти с организации и фирми с разрешителни по ЗУО за съответните дейности с отпадъци и да сключи договорни споразумения с тях за разделно събиране на ИУМПС, ИУГ и отработени масла. Необходимо е също на интернет страницата на общината да се публикуват адресите и контактите на местата за предаване на разделно събрани МРО.
- Препоръчително е да се проучат възможностите за въвеждане на схемите за МРО за различни видове продукти, както и за стимулиране на производителите на продукти, след употребата на които се образуват МРО и подобряване на осведомеността на задължените в схемата лица относно ползите и възможностите за прилагане на по-високи нива на йерархията на управление на МРО.

II.8. Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъците

- Община Монтана е сред общините в страната осигурила във висока степен модерна инфраструктура за третиране на отпадъците, в т.ч. и за общините от РСУО регион Монтана:

- регионално депо за битови отпадъци, което ще обслужва общините поне до 2034 г. с наличните си клетки
- функциониращa сепарираща инсталация за предварително третиране на битовите отпадъци чрез отделяне на рециклируеми материали и материали за оползотворяване чрез изгаряне – модифицирано гориво RDF
- компостираща инсталация, която обслужва цялата територия на общината
- център за разделно събрани отпадъци от домакинства, в т. ч. едрогабаритни, опасни отпадъци от домакинствата
- в процес на изграждане е площадка за рециклиране на строителни отпадъци.

- С цел намаляване на количествата на депонираните отпадъци се препоръчва изграждането на допълнителен модул за стабилизиране на биоразградимата фракцията към съществуващата инсталация за сепариране на регионалното депо.
- Препоръчително е във връзка с изпълнение на мерки насочени към предотвратяване образуването на отпадъци община Монтана да осигури подходяща инфраструктура за домашно компостиране.
- Община Монтана е обезпечена с необходимите съдове и техника за извозване на смесените битови отпадъци, които са собственост на общината, като по този начин е осигурила независимост за предоставяне на услугите по сметосъбиране и сметоизвозване на смесените битови отпадъци.
- Общината има сключен договор с организацията по оползотворяване на отпадъците от опаковки за осигуряване на съдове и техника за разделно събиране и извозване на отпадъци.
- Общината разполага със съдове за разделно събиране на градински и дървесни отпадъци от домакинствата, както и контейнери за строителни отпадъци от домакинствата
- Все още не са осигурени съдове за разделно събиране на други видове отпадъци – за текстилни отпадъци и за сгурия и пепел от битовото отопление. Препоръчително е осигуряването на такава инфраструктура и въвеждане на системи за разделното им събиране с оглед намаляване на извозваните и депонирани на регионалното депо тези потоци отпадъци.
- Препоръчително е община Монтана да разшири системата за разделно събиране на биоотпадъци и по-специално на хранителни отпадъци.
- С оглед осигуряване на допълнителни възможности за отчитане на разделно събрани и предадени за рециклиране битови отпадъци е препоръчително общината да сключи договори с организации за оползотворяване на ИУЕЕО и на батерии и акумулатори.
- Препоръчително е да се потърси решение за оползотворяване на утайките от ПСОВ на регионален принцип със съседните области и/или утайките да се оползотворяват в земеделието и за рекултивация на нарушени терени, за да се предотврати депонирането им на регионалното депо.

II.9. Анализ на приложените мерки и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъците

- Анализът показва ограничено прилагане на мерки в община Монтана, насочени към предотвратяване на образуването на отпадъците.
- Препоръчително е община Монтана да положи усилия за повишаване на административния капацитет и обществената информираност по отношение предотвратяването на образуването на отпадъци.
- Необходимо е общината да предприеме мерки, стимулиращи ефективното използване на ресурсите и повторната употреба, което да доведе до намаляване на образуваните отпадъци.

II.10. Анализ на икономическите инструменти и стимули в областта на управлението на отпадъците и ефективността от действието им

- Община Монтана прилага основните икономически инструменти в областта на управление на отпадъците, в т.ч. обезпечения по чл. 60, отчисления по чл. 64, такса битови отпадъци. Общината е регламентирала цените и таксите на широк кръг общински услуги в областта на управление на отпадъците.
- Община Монтана заплаща дължимите суми по обезпеченията и отчисленията към РИОСВ относително регулярно. Изключение се наблюдава през 2021 г., когато е отчетен ръст на задълженията по чл. 64.
- За периода 2017-2020 г. се наблюдава увеличаване на годишното количество депонирани отпадъци, като тенденцията е прекъсната през 2021 г., когато е отчетено намаление от около 6% в количествата депонирани неопасни отпадъци.
- Отчисленията по чл. 64 са нараснали значително в рамките на анализирания период и поради тази причина е препоръчително общината да предприеме мерки за предотвратяване образуването на отпадъците и нарастване на количествата разделно събрани, рециклирани и оползотворени отпадъци.
- Община Монтана е използвала част от натрупаните отчисления по чл. 64 и обезпечения по чл.60 за финансиране на широк кръг дейности, насочени към подобряване на текущата система за управление на отпадъци, вкл. оборудване, следексплоатационни грижи за рекултивирани клетки на РДО; изработване на ПУП – ПЗ за целите на изграждане на депо за строителни отпадъци; извършване на анализи за повишаване на ефективността на сметосъбирането и поддръжка на система за интелигентно сметосъбиране и др.
- За периода 2015-2018 г. се наблюдава ръст в приходите от такса битови отпадъци. Приходите от такса битови отпадъци на един жител в община Монтана са по-високи от средните за сходни по размер на населението общини и от средното за страната.

II.11. Анализ на финансовите потоци по управление на дейностите с отпадъците

- В структурата на разходите най-висок дял имат разходите за зимно и лятно почистване, които бележат значителен ръст (60%) през 2020 г. спрямо 2018 г.
- Заради очакваното повишаване на единичния размер на отчисленията по чл. 64, ал. 1 от ЗУО до 95 лв./тон през 2022 г., община Монтана трябва да предприеме допълнителни мерки за предотвратяване на образуването на

отпадъци и нарастване на количествата разделно събрани, рециклирани и оползотворени отпадъци, за да намали разходите за отчисления за депониране.

- Разходите за управление на отпадъците на 1 жител са сходни на тези за подобен размер общини и са малко по-ниски от средните за страната. Разходите на 1 тон отпадък, от друга страна, са значително по-високи в община Монтана спрямо сходни по размер общини като се доближават до средните за страната.
- Принципът „замърсителят плаща" не се прилага изцяло при определяне на такса битови отпадъци и се наблюдава т.нар. кръстосано субсидиране от страна на бизнеса. В зависимост от въведените на национално ниво методики за определяне на такса битови отпадъци, се препоръчва община Монтана да предприеме действия с цел по-пълно прилагането на принципа и разширяване на схемите за заплащане на услугите на база количество генерирани отпадъци.
- Събираемостта на приходите от такса битови отпадъци се запазва висока.

II.12. Прогнози

За постигане на целите за рециклиране на битовите отпадъци до 2035 г. и на целите за депониране на битови отпадъци до 2035 г. се препоръчва община Монтана да предприеме следното:

- Разширяване на съществуващата система за разделно събиране на отпадъци от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метал от домакинствата;
- Въвеждане на системи за разделно събиране от домакинствата на биологични отпадъци до 2023 г. и на текстилни отпадъци до 2025 г.;
- Въвеждане на система за разделно събиране на градински и дървесни отпадъци от домакинствата и организиране на събирането и извозването на зелените отпадъци от поддържане на обществените площи до компостиращата инсталация на регионалното депо;
- Провеждане на информационни кампании за населението и бизнеса, свързани с разделното събиране на отпадъците;
- Оптимизиране на работата на съществуващата инсталация за сепариране на битови отпадъци на регионалното депо с цел повишаване на ефективността ѝ по отношение на отделените количества отпадъци от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метали, годни за последващо оползотворяване;
- Проучване на възможностите и изграждане на допълнителен модул за стабилизиране на отделената подситова фракция към инсталацията за сепариране на регионалното депо.

III. SWOT АНАЛИЗ

SWOT анализът (**S**trengths, **W**eaknesses, **O**pportunities, **T**hreats) е класически метод за стратегическо планиране и полезен инструмент за разбиране на различни ситуации и вземане на решения. Той дава необходимата рамка за преглед на организационната стратегия и посока на развитие на дадена организация. SWOT анализът е метод не само за анализ, но и за планиране.

Анализът в матрична форма представя силните и слабите страни, възможностите и заплахите във връзка с управление на отпадъците.

- *Силните страни* (S) са достижения, ресурси, умения или друго преимущество, което притежава анализираният обект. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство.
- *Слабите страни* (W) представляват ограниченията или недостигът на ресурси, умения и способности, които възпрепятстват развитието на анализирания обект.
- *Възможностите* (O) представляват най-благоприятните елементи на външната среда. Това са благоприятни външни фактори, от които анализираният обект се възползва или би могъл да се възползва.
- *Заплахите* (T) са най-неблагоприятните сегменти на външната среда. Те поставят най-големи бариери пред настоящото състояние или бъдещото развитие на анализирания обект.

SWOT анализът за настоящата ПУО е разработен на базата на анализите, прогнозите, препоръките и основните изводи за управление на битовите отпадъци на територията на община Монтана.

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
↓ Община Монтана е осигурила модерна инфраструктура за третиране на отпадъците, включително функционираща сепарираща инсталация за предварително третиране на битовите отпадъци, която обслужва цялата територия на общината и център за разделно събрани отпадъци от домакинства. ↓ Всички населени места в общината и 100% от населението на общината са обхванати от системата за организирано сметосъбиране. ↓ На територията на община Монтана се прилага схема за разделно събиране на отпадъци от опаковки от хартия и картон, стъкло, пластмаса и метал.	↓ Нормата на натрупване на образуваните битови отпадъци нормата на натрупване на битовите отпадъци нараства и надхвърля средната за страната. ↓ Община Монтана понастоящем не изпълнява целите за подготовката за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници. ↓ Липсват целенасочени мерки и стимули, които да допринесат за предотвратяване образуването на отпадъци. ↓ Недостатъчен обхват на системата за разделно събиране на биоотпадъци и

▪ Общината разполага със съдове за разделно събиране на градински и дървесни отпадъци от домакинствата, както и контейнери за строителни отпадъци от домакинствата ▪ Общината е разработила нормативни и програмни документи съгласно изискванията на националното и европейското в областта на управлението на отпадъците.	по-конкретно на хранителни отпадъци ▪ Недостатъчно ниво на предоставяне на услугите относно разделно събиране на масово разпространени отпадъци. ▪ Не е осигурена необходимата инфраструктура за стабилизиране на биоразградимата фракцията към съществуващата инсталация за сепариране на регионалното депо.
ВЪЗМОЖНОСТИ	**ЗАПЛАХИ**
▪ Използване на финансовите инструменти на ЕС и националния бюджет за решаване на проблемите, свързани с ефективното управление на отпадъците и повишаване на административния капацитет. ▪ Наличен финансов ресурс за финансиране и съфинансиране на проекти за разделно събиране на биоразградими отпадъци, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци и за провеждане на регулярни информационни и образователни кампании за населението. ▪ Промяна на нагласите на населението и бизнеса в посока на екологосъобразно управление на отпадъците и предотвратяване на тяхното образуване	▪ Увеличаващ се размер на оставащите да постъпят към РИОСВ средства за отчисления по чл. 64 и обезпечения чл. 60 от ЗУО. ▪ Необходимост от преминаване към нови схеми за определяне на такса битови отпадъци, което може да доведе до значителна промяна на такса битови отпадъци за населението.

IV. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

При формулирането на стратегическите и оперативните цели в Програмата за управление на отпадъците са отчетени изводите от направените анализи на текущото състояние при управлението на отпадъците в община Монтана, SWOT анализа и националните количествени цели съгласно ЗУО и НПУО 2021-2028 г.

Стратегическите цели са в съответствие с изискванията на нормативната уредба за отпадъците и с целите в НПУО, както изисква ЗУО. Законодателната и стратегическата рамка и идентифицираните постижения и слаби страни в текущото управление на отпадъците в община Монтана определиха фокуса на оперативните цели, чието изпълнение ще допринесе за постигане на нормативно определените количествените цели за отпадъците и подобряване на услугите за населението.

Нормативно заложените цели за отпадъците в ЗУО са следните:

- Количествени цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници, които да достигнат общините, в следните срокове и количества:
  - най-късно до 31 декември 2025 г. – най-малко до 55 на сто от общото им тегло
  - най-късно до 31 декември 2030 г. – най-малко до 60 на сто от общото им тегло
  - най-късно до 31 декември 2035 г. – най-малко до 65 на сто от общото им тегло

- Целите за подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци се постигат поетапно, като след 31 декември 2020 г. нарастват всяка година с по 1 на сто, както следва:
  - 31 декември 2021 г. - 51 на сто;
  - 31 декември 2022 г. - 52 на сто;
  - 31 декември 2023 г. - 53 на сто;
  - 31 декември 2024 г. - 54 на сто;
  - 31 декември 2025 г. - 55 на сто.

- Ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в България през 1995, най-късно до 2020 г.

- Най-късно до 31 декември 2035 г. количеството на депонираните битови отпадъци да е намалено до 10 на сто или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци (по тегло). Тази цел се постига поетапно както следва:
  - до 31 декември 2025 г. - най-малко до 50 на сто от общото им тегло;
  - до 31 декември 2030 г. - най-малко до 30 на сто от общото им тегло.

На база представената информация са определени следните **стратегически цели** на Програмата за управление на отпадъците на община Монтана за периода 2021- 2028 г. Генералната и стратегическите цели са съобразени с целите на Националния план за управление на отпадъците 2021□2028 г.

Генералната дългосрочна цел на Програмата е:

Общество и бизнес, които подобряват прилагането на йерархията на управление на отпадъците в община Монтана

Стратегическите цели, гарантиращи постигането на генералната стратегическа цел, са:

Специфична цел 1:

Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване

Специфична цел 2:

Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци

Специфична цел 3:

Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци

За постигане на целите са анализирани мерки, произтичащи от констатациите и заключенията от изготвените анализи на текущото състояние в управление на отпадъците в общината и прогнозите за отпадъците за периода до 2035 г. Включените в Програмата мерки са внимателно подбрани, така че изпълнението им да гарантира в най-висока степен изпълнение на задълженията на общината да постигне количествените цели за отпадъци и да подобри услугите относно отпадъци за населението.

V. ПОДПРОГРАМИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ С ПЛАНОВЕ ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ВСЯКА ПОДПРОГРАМА

Съобразно с Методическите указания за изготвяне на общински програми за управление на отпадъците, издадени от МОСВ мерките за постигане на стратегическите цели са обособени в отделни програми и подпрограми със съответен план за действие. Изпълнението на включените в плановете за действие мерки ще доведе до изпълнението, както на оперативните цели на съответната програма/подпрограма, така и на съответните стратегически цели на ПУО. За целите на постигането на стратегическите цели са разработени следните програми/подпрограми:

Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване

- Програма за предотвратяване образуването на отпадъци с
- Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци

Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци

- Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци
- Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради
- Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО
- Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки

Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци

- Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други

Всяка програма/подпрограма съдържа кратка уводна част и план за действие в табличен вид с необходимите мерки за изпълнение. Уводната част съдържа кратко описание на ключови изисквания и основни съображения, свързани с постигане на целите; обхватът на мерките и резултатите, които се очакват от изпълнението на подпрограмата. Някои мерки имат т.нар. хоризонтален характер, т.е. допринасят за постигането не само на оперативните цели на конкретна програма/подпрограма, а и за постигането на целите на други програми/подпрограми. В плановете за действие са включени както инвестиционни мерки, така и неинвестиционни , т.нар. "меки" мерки.

Инвестиционните мерки са свързани с осигуряване на необходимата инфраструктура за постигане на набелязаните цели, напр. изграждане на допълнителен модул за стабилизиране на подситовата фракция към съществуващата инсталация за сепариране на битови отпадъци; изграждане на площадка за разделно събиране и предварително третиране на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване от бита; създаване на център за поправка и повторна употреба на стоки и др.

Неинвестиционните мерки са свързани с увеличаване на информираността и участието на населението и бизнеса в предотвратяване и разделно събиране на отпадъците чрез ежегодни кампании, осъществяване на текущ контрол на дейностите свързани с управление на отпадъците и др. За някои мерки не е предвиден бюджет, тъй като те ще се финансират в рамките на обичайния бюджет на общината за съответната бюджетна година или са част от бюджета на мярка, включена в друга програма/подпрограма.

Общата стойност на програмите е представена в следващата таблица.

Програма/подпрограма	Стойност (лв.)
Програма за предотвратяване на образуването на отпадъци	232 500
Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци	13 500
Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци	331 500
Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради	800 000
Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО	21 800
Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки	5 700
Програма за намаляване на количествата и риска от депонираните битови отпадъци	2 081 300
ОБЩО	**3 486 300**

V.1. ПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ

Предотвратяването на образуването на отпадъци означава да не възникват отпадъци, да не се произвеждат продукти, които после да трябва да бъдат рециклирани или обезвреждани, да се планира така закупуването и потреблението на продукти, че да се изхвърлят възможно най-малко отпадъци вследствие на потреблението. Всяко третиране на вече възникнали отпадъци е свързано с известни натоварвания за околната среда, тъй като отпадъкът не изчезва, а само се променя като вещество. Дори и в най-добрия случай, когато отпадъците се оползотворяват, възникват натоварвания поради употребата на енергия и вода за производствения процес. Поради това най-адекватното противодействие на проблемите с отпадъците са действията преди образуването на отпадъци, а именно предотвратяването на образуването на отпадъци.

Основните ползи от ПОО са намаляването на необходимите площи за депониране, спестяването на енергия и ресурси, ограничаване на замърсяването и превръщане на производствените процеси в по-ефективни. Рамковата директива за отпадъците 2008/98/ЕО поставя ПОО най-високо в йерархията при управление на отпадъците, като дава следното определение.

В европейското и съответстващото българско законодателство дефиницията за предотвратяване образуването на отпадъци е:

"*Мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:*

- *количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл;*

- *вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве; или*

- *съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите".*

Както показва дефиницията, предотвратяването може да бъде количествено и качествено. Чрез количественото предотвратяване се намалява количеството образувани отпадъци, а при качественото предотвратяване се намалява съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите. Двата вида предотвратяване са тясно свързани и не трябва да се разглеждат като независими, а по-скоро като взаимно допълващи се. Неправилно е да се смята, че ако отпадъкът или неговото третиране само по себе си няма вредно въздействие, то този отпадък не трябва да се предотвратява, тъй като по време на самото третиране на отпадъците се изразходват енергия, вода и други ресурси. Само в случай, че даден продукт не бъде произведен, то той не би се превърнал в отпадък, т.е. в случая на 100% количествено предотвратяване няма да има нужда и от качествено предотвратяване. Тъй като обаче това е нереалистично, е ясно, че за всеки продукт трябва да се прилагат и двата аспекта. Когато няма количествено предотвратяване, това не означава, че не трябва да има качествено и обратно.

Предотвратяването образуването на отпадъци засяга всички фази от жизнения цикъл на материали и продукти - добив, производство, разпространение и потребление, поради което на колкото по-ранна фаза се приложат мерките по предотвратяване, толкова по-ефективни ще бъдат. Така например, мерки за ПОО засягащи дизайна на продуктите биха имали по-голям положителен нетен ефект. В същото време повторната употреба на продуктите, макар и да засяга края на жизнения цикъл на даден продукт, също е ефективна мярка за предотвратяване, тъй като е лесно приложима от гражданското общество. Това означава населението да предприема действия за ремонтиране на домакински електрически електроуреди, мебели, дрехи, обувки и др., така че да се удължи животът им на експлоатация вместо да се изхвърлят.

Според РДО повторната употреба е „всяка дейност, посредством която продуктите или компонентите, които не са отпадъци, се използват отново за целта, за която са били предназначени".

Съгласно ЗУО общинските кметове трябва да разработят и изпълняват програма за управление на отпадъците за територията на съответната община, отговаряща на структурата и съдържанието на Националния план за управление на отпадъците, включващ и Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъци. Отчитайки тези изисквания, както и стремежа да бъде намалено количеството на образуваните битови отпадъци, община Монтана изготви програма за предотвратяване образуването на отпадъци като част от общинската програма за управление на отпадъците до 2028 г.

Направеният анализ на текущото състояние относно отпадъците в община Монтана показва, че нормата на натрупване на образуваните битови отпадъци за периода 2015-2019 г. остава по-висока от средната за страната, но следва ясна тенденция на спад.

Цели и мерки за предотвратяване образуването на отпадъци за периода 2021-2028 г.

В съответствие с йерархията за управление на отпадъците, един от основните приоритети на Програмата за управление на отпадъците на община Монтана е провеждане на целенасочена политика за предотвратяването на отпадъците. В този смисъл Програмата за предотвратяване образуването на отпадъци си поставя следните цели:

Стратегическа цел: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване

Оперативна цел: Намаляване на нормата на натрупване на образуваните битови отпадъци в община Монтана

Индикатор за постигане на целта е стойността на показателя "норма на натрупване на образуваните битови отпадъци (кг/ж/г.), която през 2028 г. трябва да е по-малка от стойността на същия показател през 2019 г., когато е 533 кг/ж/г.

Оперативната цел ще бъде постигната чрез мерките включени в Плана за действие към настоящата програма. Съгласно Методическите указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците на МОСВ от август 2021 г. за всяка мярка са посочени срок за реализация, бюджет и източници на финансиране, очакван резултат от изпълнението на мярката, текущи и целеви индикатори за проследяване на напредъка и изпълнението на мярката, отговорни лица за изпълнение.

При определянето на мерките са взети предвид: (1) Примерните мерки за предотвратяване образуването на отпадъци, съгласно Приложение № 4 към чл. 50, ал. 3, т. 2 на ЗУО и Приложение IV към чл. 29 на РДО; (2) мерките от Плана за действие към Националната програма за предотвратяване на образуването на отпадъци към НПУО 2021-2028 г. и (3) предходната програма за управление на отпадъците на община Монтана.

Планът за действие към Програмата за предотвратяване образуването на отпадъци на община Монтана включва различни по своята същност мерки, в т.ч.:

Мерки водещи пряко до предотвратяване образуването на отпадъци и повторната употреба

Планът за действие предвижда разработването и последващото осъществяване на територията на община Монтана на пилотен проект за създаване на център за поправка и повторна употреба на стоки. Реализацията на тази мярка допринесе за предотвратяване образуването на битови отпадъци чрез удължаване на жизнения цикъл на използваеми стоки.

За целите на повишаване количествата предотвратени битови отпадъци, планът за действие към програмата за предотвратяване на образуването на отпадъци предвижда общината да разработи план за предотвратяване на отпадъците, насочен към всички социални, здравни, образователни и други общински звена и предприятия. Последващото приложение на общинския план за предотвратяване на отпадъците директно ще допринесе за увеличаване степента на предотвратяване на битовите отпадъци от страна на обхванатите общински звена и предприятия.

В изпълнение на плана за действие към програмата за предотвратяване на образуването на отпадъци общината ще предостави безвъзмездно 500 броя

компостери на домакинствата. Осъществяването на тази мярка ще доведе до нарастване на степента на предотвратяване на образуването на зелени и други биоотпадъци, както и повишаване на ангажираността на населението по отношение на екологосъбразното управление на битовите отпадъците на територията на общината.

С цел създаване на допълнителни предпоставки за предотвратяване образуването на отпадъци от пластмасови изделия за еднократна употреба, плана за действие предвижда и сключването на доброволни споразумения между общината и представители на местния бизнес за поемане на ангажименти от тяхна страна за намаляване използването на пластмасови изделия за еднократна употреба.

Мерки за увеличаване информираността на населението и бизнеса за ползите от предотвратяване на отпадъците

Целевото насърчаване на бизнеса за прилагане на мерки, политики и инициативи за предотвратяване на образуването на отпадъци следва да почива на надеждна информация относно понастоящем прилаганите от бизнеса мерки и произтичащите количества предотвратени отпадъци. С цел набавяне на тази информация, плана за действие предвижда провеждане на проучване сред представителни на местния бизнес чрез разработени специално за целта въпросници.

Планът за действие към програмата за предотвратяване на образуването на отпадъци, също така, предвижда обогатяване на обхвата на отчетите на общината за изпълнение на програма за управление на отпадъците посредством разработване на обособен раздел, насочен конкретно към предотвратяване образуването на битови отпадъци.

Повишаването на информираността и ангажираността на населението на общината по отношение на приложимите мерки и инициативи за повишаване степента на предотвратяване на образуването на битови отпадъци е една от основните цели на програмата. С цел увеличаване на познанията на жителите на общината относно ползите от предотвратяване на образуването на отпадъци и начините за прилагане на съответни действия в ежедневието, община предвижда активно участие в редици екологични форуми, включително Европейската седмица за намаляване на отпадъците, Световния ден на околната среда и Международен ден на Земята, посредством организиране и провеждане на кампании за предотвратяване образуването на отпадъци в община Монтана. Също така, в плана за действие към програмата за предотвратяване на образуването на отпадъци като мярка е заложено провеждането на пет информационни кампании, целящи запознаване на населението и местния бизнес с приложимите мерки и политики за предотвратяване на образуването на битови отпадъци.

План за действие

Програма за предотвратяване на образуването на отпадъци

Мерки/Дейности	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
	(лв.)				Текущи	Целеви	
Разработване на общински план за предотвратяване на отпадъците в общински социални, здравни, образователни и други общински звена и предприятия	5 000	общински бюджет	2023 г. - за разработване на плана; 2024-2028 г. - за прилагане на плана	Предотвратени битови отпадъци от социални, здравни, образователни и други общински звена и предприятия	Изготвен план за предотвратяване образуването на отпадъци	Брой общински социални, здравни, образователни и други общински звена и предприятия, в които е приложен планът за предотвратяване образуването на отпадъци	Отдел "Строителство, екология и техническа инфраструктура"
Безвъзмездно предоставяне на домакинствата на компостери за зелени и други биоотпадъци	60 000	общински бюджет	2023-2024	Предотвратени зелени и други биоотпадъци	Брой осигурени домашни компостери годишно	Най-малко 500 бр. предоставени домашни компостера	Кмет
Създаване на център за поправка и повторна употреба на стоки на територията на община Монтана	150 000	ПОС 2021-2027	2023-2025	Предотвратени отпадъци чрез удължаване на жизнения цикъл на стоки	Разработен пилотен проект	Създаден център за поправка и повторна употреба на излезли от употреба стоки	Отдел "Строителство, екология и техническа инфраструктура"
Сключване на доброволни споразумения между общината и представители на местния бизнес за поемане на ангажименти за намаляване използването на пластмасови изделия за еднократна употреба	0	в рамките на текущия бюджет на общината	2023-2028	Създадени допълнителни предпоставки за предотвратяване образуването на отпадъци от пластмасови изделия за еднократна употреба	Подготвен проект на доброволно споразумение	Брой търговски обекти на територията на общината сключили доброволни споразумения	Кмет
Определяне на патентния данък по ЗМДТ до допустимия минимум за тези	0	в рамките на текущия бюджет на	2022-2023	Намалена данъчна тежест за лицата, чиято дейност води	Изготвено предложение за актуализация на	Приета актуализирана Наредба за определяне и администриране на	Отдел "Строителство, екология и

Мерки/Дейности	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
	(лв.)				Текущи	Целеви	
данъчно задължени лица, чиято дейност пряко води до повторна употреба на дадени продукти и оттам и до ПО.		общината		пряко до повторна употреба на продукти	Наредбата за определяне и администриране на местните данъци в община Монтана	местните данъци в община Монтана	техническа инфраструктура"
Провеждане на кампании за предотвратяване образуването на отпадъци в рамките на Европейската седмица за намаляване на отпадъците, Световния ден на околната среда и Международен ден на Земята посредством организиране	3 000	общински бюджет, ПОС 2021-2027	2023-2028	Увеличаване познанията на обществото за ползите от предотвратяване на образуването на отпадъци и начините за прилагане на действия в ежедневието	Брой организирани кампании ежегодно	Брой организирани кампании за периода на ПУО и брой граждани взели участие	Отдел "Строителство, екология и техническа инфраструктура"
Провеждане на проучване сред представители на местния бизнес чрез разработени специално за целта въпросници относно прилаганите от тях практики за предотвратяване образуването на отпадъците	10 000	общински бюджет	2022-2023	Събрана информация за количествата предотвратени отпадъци и прилаганите мерки от бизнеса	Изготвен въпросник към бизнеса	Брой представители на бизнеса взели участие в проучването	Отдел "Строителство, екология и техническа инфраструктура"
Разработване на раздел, насочен конкретно към предотвратяване образуването на битови отпадъци, като обособена част от отчетите на общината за изпълнение на ПУО	0	общински бюджет	2022-2023	Обхватът на отчетите на общината за изпълнение на ПУО е обогатен и обхваща конкретно предотвратяването на битови отпадъци	Разработена работна версия на раздел, насочен пряко към предотвратяване образуването на битови отпадъци	Брой публикувани отчети, съдържащи раздел, насочен конкретно към предотвратяване образуването на битови отпадъци	Отдел "Строителство, екология и техническа инфраструктура"
Организация и провеждане на 5 (пет) информационни	4 500	общински бюджет, ПОС	2024-2028	Населението и бизнеса са	Брой реализирани	Най-малко 5 (пет) реализирани кампании	Отдел "Строителство,

Мерки/Дейности	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
	(лв.)				Текущи	Целеви	
кампании за разясняване и предоставяне на информация за политиките по ПО		2021-2027		запознати с ползите от предотвратяване на отпадъците и приложимите мерки в ежедневието	кампании в общината годишно	в общината	екология и техническа инфраструктура"
Общо	**232 500**						

V.2. Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци

В световен мащаб около една трета от произведената храна не се консумира, а се превръща в отпадък. Предотвратяването на образуване на хранителни отпадъци ще има значителен ефект както върху намаляване на използването на природни ресурси и тяхното разхищение, така и върху намаляване на товара на околната среда от гледна точка създаването и последващото управление на отпадъци.

Директива 2018/851 от 2018 г. за изменение на Рамковата директива за отпадъците от 2008 г. определя цел за намаляване на хранителните отпадъци на територията на ЕС с 30% до 2025 г. и с 50% до 2030 г., като призовава държавите членки да намалят хранителните отпадъци на всеки етап от веригата на доставки на храни, да наблюдават нивата на хранителните отпадъци и да докладват за постигнатия напредък. Заложените количествени цели не са задължителни, но държавите от ЕС следва да включат конкретни мерки за предотвратяване на хранителните отпадъци в своите програми за предотвратяване на отпадъците. За предотвратяване на хранителните отпадъци следва да се предвидят стимули за събиране на непродадените хранителни продукти на всички етапи от веригата на доставка на храни, както и за тяхното безопасно преразпределяне, включително на благотворителни организации.

Директива ЕС 2018/851 определя хранителните отпадъци като *„всички храни, които са се превърнали в отпадъци“*. Според ЗУО хранителните отпадъци обхващат *„хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост“*..

По своята същност хранителните отпадъци могат да бъдат суровини или готвени храни, като загубата на хранителни материали може да настъпи преди, по време на или след приготвяне на храната в домакинството, както и в случай на бракувани храни по време на дейности за производство, търговия на дребно и сервиране на храна.

Морфологичният състав на образуваните битови отпадъци в община Монтана показва, че близо 10% от общото количество на битовите отпадъци са хранителни.

Цели и мерки за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци за периода 2021-2028 г.

Целите за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци, които общината си поставя, са изцяло съобразени с препоръките на указанията за разработване на общински програми за управление на отпадъците на МОСВ.

Стратегическа цел: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване

Оперативна цел: Намаляване на нормата на натрупване на образуваните хранителни отпадъци в община Монтана

Индикатор за постигане на целта е стойността на показателя "норма на натрупване на образуваните хранителни отпадъци (кг/ж/г.), която през 2028 г. трябва да е по-малка от стойността на същия показател през 2019 г., когато е около 52 кг/ж/г.

Оперативната цел ще бъде постигната чрез мерките включени в Плана за действие към настоящата подпрограма. Съгласно Методическите указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците на МОСВ от август 2021 г. за всяка мярка са посочени срок за реализация, бюджет и източници на финансиране, очакван резултат от изпълнението на мярката, текущи и целеви индикатори за проследяване на напредъка и изпълнението на мярката, отговорни лица за изпълнение.

Включените в подпрограмата мерки са формулирани в резултат на прегледа на препоръки, насоки, законодателни актове на европейско ниво, на основата на преглед на добри практики в разглежданата област. Предвидени са основно меки мерки. В преобладаващата си част те имат информационно-образователен и административно-регулаторен характер.

Мерки за увеличаване информираността на населението и бизнеса за ползите от предотвратяване на хранителните отпадъци

Планът за действие към подпрограмата за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци предвижда разработването на общински план за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци в общински социални, здравни, образователни и други общински звена и предприятия, общински пазари и други, където се образуват хранителни отпадъци. Общинският план ще предостави практически приложими насоки на общинските звена, предприятия и институции, които ще им позволят да увеличат степента на предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци от дейността им. Също така, общината ще окаже съдействие на местния бизнес за създаване на "банки за храни" и ще подпомогне организацията на дарителски инициативи за безвъзмездно предоставяне на годни за консумация хранителни продукти.

Мерки за предотвратяване на хранителните отпадъци в практиката на общински институции

Друга ключова цел на подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци е да се повиши информираността и ангажираността на населението на общината и представителите на местния бизнес по отношение на приложимите практики, мерки и инициативи за предотвратяване на образуване на хранителни отпадъци. Респективно, Планът за действие съдържа редица „меки“ мерки, насочени към предоставяне на практическа информация за прилагане на практики за предотвратяването на хранителните отпадъци на населението и бизнеса, както и запознаване на обществеността с ползите от предотвратяването на хранителните отпадъци и възможните начини за правилното им съхранение и употреба. За целта, планът за действие предвижда разработването на информационни материали за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци, адресирани към бизнеса и населението, разпространението на ръководства и информационни материали чрез публикуване на интернет страницата на община Монтана, както и провеждането на пет целенасочени кампании за разясняване и предоставяне на информация за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци на общинско ниво, включително по отношение значението на маркировките "най-добър до" и "годен до" на търговските хранителни продукти.

План за действие

Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци

Мерки/Дейности	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
	(лв.)				*Текущи*	*Целеви*	
Изготвяне и прилагане на план от общината за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци в общински социални, здравни, образователни и други общински звена и предприятия, общински пазари и др. където се образуват хранителни отпадъци	В рамките на бюджета на мярка "Разработване на общински план за предотвратяване на отпадъците в общински социални, здравни, образователни и други общински звена и предприятия"	общински бюджет	2023 г. - за разработване на плана; 2024-2028 г. - за прилагане на плана	Предотвратени хранителни отпадъци от социални, здравни, образователни и други общински звена и предприятия	Изготвен план за предотвратяване образуването на отпадъци	Брой образователни институции, в които е приложен планът за предотвратяване образуването на отпадъци	Отдел "Строителство, екология и техническа инфраструктура"
Подпомагане на местния бизнес за създаване на "банки за храни" и организиране на дарителски инициативи за безвъзмездно предоставяне на годни за консумация хранителни продукти с изтекъл срок "най-добър до"	1 000	общински бюджет	2022-2028	Допълнително количество предотвратени хранителни отпадъци	Брой желаещи представители на бизнеса да даряват храни преди превръщането им в отпадък	Общо количество дарена храна преди да се превърне в отпадък	Кмет
Изготвяне на информационни материали за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци, адресирани към бизнеса и населението	8 000	общински бюджет, ПОС 2021-2027	2023-2028	Населението и бизнеса разполагат с практическа информация за прилагане на практики за	Разработено съдържание и оформление на информационни материали	Изготвени, публикувани и разпространени поне 8000 информационни материали	Отдел "Строителство, екология и техническа инфраструктура"

Мерки/Дейности	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
	(лв.)				*Текущи*	*Целеви*	
				предотвратяването на хранителните отпадъци			
Организация и провеждане на 5 (пет) целеви кампании за разясняване и предоставяне на информация за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци на общинско ниво, включително относно значението на "Най-добър до" и "Годен до" на търговските хранителни продукти	4 500	общински бюджет, ПОС 2021-2027	2022-2028	Гражданите са запознати с ползите от предотвратяването на хранителните отпадъци и възможните начини за правилното им съхранение и употреба	Брой реализирани кампании в общината	Проведени 5 (пет) кампании на общинско ниво	Отдел "Строителство, екология и техническа инфраструктура"
Разпространение на ръководства и информационни материали, разработени от други организации чрез публикуване на интернет страницата на община Монтана	0	в рамките на текущия бюджет на общината	2023-2028	Населението и бизнеса разполагат с практическа информация за прилагане на практики за предотвратяването на хранителните отпадъци	Публикувана детайлна информация за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци на интернет страницата на общината	Публикувана детайлна информация за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци на интернет страницата на общината	Отдел "Строителство, екология и техническа инфраструктура"
Общо	**13 500**						

V.3. Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци

През 2012 г. в Закона за управление на отпадъците (ЗУО) бе включена общоевропейската цел за рециклиране на битовите отпадъци, приета в законодателство на ЕС през 2008 г. През 2021 г. изменението на закона въведе **нови количествени цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране** на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници, съобразно законодателството на ЕС, които общините трябва поетапно да достигнат.

Поставените цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране са както следва:

Срок ***най-късно до:***	Цел ***най-малко до:***
31 декември 2025 г.	**55%** от общото им тегло
31 декември 2030 г.	**60%** от общото им тегло
31 декември 2035 г.	**65%** от общото им тегло

Целите за подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци се постигат поетапно, като след 31 декември 2020 г. нарастват с 1% всяка година, както следва:

Срок ***най-късно до:***	Цел ***най-малко до:***
31 декември 2021 г.	**51%**
31 декември 2022 г.	**52%**
31 декември 2023 г.	**53%**
31 декември 2024 г.	**54%**
31 декември 2025 г.	**55%**

Съгласно Рамковата директива за отпадъците (РДО) подготовката за повторна употреба включва дейностите по почистване, проверка и поправка на употребявани продукти, които са станали отпадък, така че да могат да се употребяват повторно (например поправка на велосипеди, електрическо и електронно оборудване, мебели и др., които след като са поправени се продават като втора употреба). Подготовката за повторна употреба е вид оползотворяване на отпадъците.

По дефиниция, рециклирането представлява: *всяка дейност по оползотворяване, чрез която отпадъчните материали се преработват в продукти, материали или вещества за първоначалната им цел или за други цели*. То включва преработването на органични материали, но не включва оползотворяване за получаване на енергия и преработване в материали, които ще се използват като горива или за насипни дейности.

По-конкретно, рециклирането може да включва следното - пластмасови продукти или компоненти в пластмасови материали; стопяване на отпадъчно стъкло в стъклени продукти; употреба на хартиени отпадъци в заводи за хартия, пластмасови гранулирани и пелетизирани отпадъци за екструдиране или формоване, натрошени отпадъци от стъкла, сортиране на отпадъци от хартия, отговарящи на критериите за края на отпадъка и др.

Количеството биоразградими битови отпадъци, подложени на аеробно или анаеробно третиране, се счита за рециклирано, когато от това третиране се образуват компост, ферментационни продукти или други изходни материали, с подобно количество

рециклирано съдържание спрямо входящите отпадъци, и които предстои да бъдат използвани като рециклиран продукт, материал или вещество. Когато изходните материали се използват върху земна повърхност, се считат за рециклирани само ако от тях произтичат ползи за селското стопанство или подобряване на екологичното състояние.

От 1 януари 2027 г. битовите биологични отпадъци[1], които преминават аеробно или анаеробно третиране, могат да се отчитат като рециклирани само ако преди това са събрани разделно или са разделени при източника.

В зависимост от решението на Общото събрание на съответното РСУО и наличната инфраструктура за третиране на отпадъците в общината и региона, всяка община може да постигне целите самостоятелно или заедно с други общини.

Морфологичният състав на битовите отпадъци в община Монтана показва, че отпадъците от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метали представляват около 31% от общо образуваните битови отпадъци в общината. Разделното събиране на тези видове отпадъци оказва силно влияние за постигане на целите за подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци. Извършеният анализ показва, че на територията на общината се прилага схема за разделно събиране на отпадъци от опаковки от хартия и картон, стъкло, пластмаса и метал. Общината е сключила договор с колективна организация за оползотворяване „Екопак България" АД, като организацията осъществява дейността изцяло за своя сметка. Използват се три вида контейнери – жълти за събиране на опаковки от пластмаса и метал, зелени за събиране на стъклени опаковки и сини за опаковки от хартия и картон. Системата функционира на територията на гр. Монтана.

Община Монтана се характеризира с висока степен на осигуреност на модерна инфраструктура за третиране на отпадъците, включително регионално депо за битови отпадъци, което ще обслужва общините поне до 2034 г. с наличните си клетки; функциониращa сепариращa инсталация за предварително третиране на битовите отпадъци чрез отделяне на рециклируеми материали и материали за оползотворяване чрез изгаряне – модифицирано гориво RDF; компостираща инсталация, която обслужва цялата територия на общината, и център за разделно събрани отпадъци от домакинства, в т. ч. едрогабаритни, опасни отпадъци от домакинствата. Също така, общината е в процес на изграждане е площадка за рециклиране на строителни отпадъци.

Община Монтана и РСУО Монтана да предприемат действия за реализирането на проект за изграждане на допълнителен модул за стабилизиране на биоразградимата фракцията към съществуващата сепариращa инсталация на регионалното депо с цел намаляване на количествата на депонираните отпадъци.

Цели и мерки на Програмата за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци за периода 2021-2028 г.

Настоящата Програмата за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци си поставя следните цели:

[1] „биологични отпадъци" са биоразградими отпадъци от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, офисите, ресторантите, търговията на едро, столовете, заведенията за обществено хранене и търговските обекти за търговия на дребно, както и подобните отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост

Стратегическа цел: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци

Оперативна цел: Достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци

Стратегическата цел ще се постигне съвместно с Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради и Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО, вкл. Подпрограмата за управление на опаковките и отпадъците от опаковки, изпълнението на които също допринася за увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, и Програмата за намаляване на количествата и риска от депонираните битови отпадъци и други, в т.ч. мярката „Изготвяне и изпълнение на интегриран проект за управление на битовите отпадъци, в т.ч. на нови системи за събиране на смесените битови отпадъци, разделно събиране на отпадъци от хартия и картон, пластмаса, стъкло, метали, биоразградими отпадъци и др."

Текущият индикатор за изпълнение на стратегическата и оперативната цели е постигане на най-малко 55% дял на подготвените за повторна употреба и рециклиране битови отпадъци в общото тегло на битовите отпадъци до 2025 г., а целевият индикатор – 58% до 2028 г.

Предвижда се целите да бъдат постигнати чрез конкретни мерки/дейности, които са представени в Плана за действие към настоящата програма. Те могат да бъдат класифицирани условно като инвестиционни мерки и неинвестиционни (меки) мерки. За всяка мярка са посочени срок за реализация, бюджет и възможни източници на финансиране, очакван резултат от изпълнението на мярката, индикатори за проследяване на напредъка и изпълнението на мярката, отговорни лица за изпълнение.

Мерките, включени в плана за действие към програмата за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци, са насочени преди всичко към осигуряване на необходимата инфраструктура за третиране на смесени битови отпадъци и разделно събрани битови отпадъци и развитие на съществуващите системи за разделно събиране на битови отпадъци.

Две от основните препоръки, формулирани на база на извършения анализ на функциониращите системи за управление на отпадъците в общината, касаящ въвеждане на система за разделното събиране на текстилни отпадъци и разширяване на обхвата на системата за разделно събиране на биоотпадъци с оглед намаляване на извозваните и депонирани на регионалното депо количества отпадъци. В тази връзка, планът за действие предвижда разработването на съответни схеми за разполагане на контейнери за разделно събиране на биоразградими отпадъци и на текстилни отпадъци.

Планът за действие включва и мерки, целящи подобряване ефективността на контролни функции, извършвани от община Монтана, по отношение на дейностите свързани с битовите отпадъците. С цел осигуряване на необходимата надеждна и

актуална информация относно търговските, административните, стопански и други подобни обекти, които следва да събират разделно отпадъците си и да сключват договори за предаването им, е предвидено създаването и поддържането на електронен регистър. Предвижда се и създаване на електронен регистър на лицата, обхванати от системата за разделно събиране на зелените биоотпадъци. Също така, планът за действие включва мярка, насочен към увеличаване на броя извършените проверки посредством осъществяване на текущ контрол върху изпълнението на изискванията за разделно събиране и предаване на отпадъците от търговски обекти, административни, стопански, образователни и други подобни обекти, както и върху изпълнението на сключени договори с фирми.

Ролята на гражданското общество и на местния бизнес за постигане на по-висока степен на разделно събиране на битовите отпадъци е от ключово значение. Респективно, плана за действие към програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци включва мерки, целящи да информират гражданите и фирмите относно реда, начина и ползите от разделното събиране и оползотворяване на битовите отпадъци, както и да насърчат ангажираността им по отношение на разделното събиране на битови отпадъци. За тази цел, плана за действие включва мерки за организиране и провеждане: (1) целеви кампании за разделно събиране, подготовка за повторна употреба и рециклиране на битовите отпадъци, (2) ежегодна информационна кампания за разделно събиране на отпадъци от стара хартия и други материали и (3) шестмесечни кампании в училищата за разделно събиране на отпадъци от хартия.

План за действие

Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци

Мерки/Дейности	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
	(лв.)				*Текущи*	*Целеви*	
Разширяване на обхвата на системата за разделно събиране на биоотпадъци	180 000	Отчисления по чл. 64 от ЗУО, общински бюджет, ПОС 2021-2027	2022-2025	Увеличаване на количествата разделно събрани биоразградими битови отпадъци	Изготвена схема за разполагане на контейнери за разделно събиране на биоразградими отпадъци	Поставени контейнери за разделно събиране на биоразградими отпадъци и осигурена техника за обслужването им	Кмет
Въвеждане на система за разделно събиране на текстилни отпадъци	100 000	Отчисления по чл. 64 от ЗУО, общински бюджет, ПОС 2021-2027	2022-2025	Увеличаване на количествата разделно събрани битови отпадъци	Изготвена схема за разполагане на контейнери за разделно събиране на текстилни отпадъци	Поставени контейнери за разделно събиране на биоразградими отпадъци и осигурена техника за обслужването им	Кмет
Създаване на електронен регистър на лицата, обхванати от системата за разделно събиране на зелените биоотпадъци	1 000	общински бюджет	2022-2028	Осигурена актуална информация относно лицата, обхванати от системата за разделно събиране на зелените биоотпадъци	Създаден регистър на лицата, обхванати от системата за разделно събиране на зелените биоотпадъци	Регулярно поддържан и актуализиран регистър лицата, обхванати от системата за разделно събиране на зелените биоотпадъци	Отдел "Строителство, екология и техническа инфраструктура"
Създаване на електронен регистър на обектите, които следва да събират разделно отпадъците си и да сключват договори за предаването им	1 000	общински бюджет	2022-2028	Осигурена актуална информация относно търговските, административните, стопански и други подобни обекти,	Създаден регистър на търговските, административните, стопански и други подобни обекти, в които трябва да събират разделно	Регулярно поддържан и актуализиран регистър на търговските, административните, стопански и други	Отдел "Строителство, екология и техническа инфраструктура"

Мерки/Дейности	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
	(лв.)				*Текущи*	*Целеви*	
				които трябва да събират разделно отпадъците си и да сключват договори за предаването им	отпадъците си и да сключват договори за предаването им	подобни обекти, в които трябва да събират разделно отпадъците си и да сключват договори за предаването им	
Издаване и публикуване на заповед на кмета на общината за детайлизиране на условията и реда за разделното събиране на битовите отпадъци	0	в рамките на текущите задължения на администрацията	2022-2023	Регламентирани и детайлизирани условия за разделното събиране на битовите отпадъци	Разработена заповед за детайлизиране на условията и реда за разделното събиране на битовите отпадъци	Издадена и публикувана заповед за детайлизиране на условията и реда за разделното събиране на битовите отпадъци	Кмет
Извършване на морфологичен анализ на образуваните отпадъци на територията на общината	15 000	Общински бюджет	2022-2023	Получени данни за морфологичния състав на отпадъците	Събрани данни за морфологичния състав съобразно действащата към момента методика	Проведено 1 бр. изследване на морфологичния състав на битовите отпадъци	Отдел "Строителство, екология и техническа инфраструктура"
Осъществяване на текущ контрол върху изпълнението на изискванията за разделно събиране и предаване на отпадъците от търговски обекти, административни, стопански, образователни и др. подобни обекти, както и за изпълнение на сключени договори с фирми	0	в рамките на текущите задължения на администрацията	постоянен	Осъществен контрол за изпълнение на изискванията за разделно събиране и предаване на отпадъците от търговски обекти, административни, стопански, образователни и др. подобни обекти, както и за изпълнение на сключени договори с фирми	Брой извършени проверки годишно; брой наложени санкции годишно; брой съставени предписания годишно	Увеличен брой на извършените проверки относно изпълнение на изискванията за разделно събиране и предаване на отпадъците от търговски обекти, административни, стопански, образователни и др. подобни обекти, както и за изпълнение на сключени договори с фирми	Отдел "Строителство, екология и техническа инфраструктура"

Мерки/Дейности	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
	(лв.)				*Текущи*	*Целеви*	
Организиране и провеждане на 5 (пет) целеви кампании за разделно събиране, подготовка за повторна употреба и рециклиране на битовите отпадъци	4 500	Общински бюджет, ПОС 2021-2027	2023-2028	Гражданите и фирмите са информирани за реда, начина и ползите от разделното събиране и оползотворяване на битовите отпадъци	Брой реализирани кампании в общината	Проведени 5 информационни кампании	Отдел "Строителство, екология и техническа инфраструктура"
Организиране и провеждане на ежегодна информационна кампания за разделно събиране на отпадъци от стара хартия и други материали	6 000	Общински бюджет, отчисления по чл. 64, ПОС	2023-2028	Допълнителни количества разделно събрани отпадъци	Брой проведени кампании годишно	Най-малко 6 годишни кампании за разделно събиране на отпадъци от стара хартия и други материали	Отдел "Строителство, екология и техническа инфраструктура"
Организиране и провеждане на шестмесечни кампании в училищата за разделно събиране на отпадъци от хартия	24 000	Отчисления по чл. 64 от ЗУО, общински бюджет, ПОС 2021-2027	2023-2028	Допълнителни количества разделно събрани отпадъци	Брой проведени кампании годишно	12 проведени кампании за разделно събиране на отпадъци от хартия в училищата на територията на общината	Отдел "Строителство, екология и техническа инфраструктура"
Общо:	**331 500**						

V.4. Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради

Отпадъците от строителството и разрушаването във висока степен подлежат на рециклиране и повторна употреба и от проблем за околната среда те могат да се превърнат в ценен ресурс. Ето защо отпадъците от строителство и разрушаване са определени като ключов аспект в пакета за кръгова икономика, представен от ЕК през 2015 г.

Съгласно Рамковата директива за отпадъците до 2020 г. ***подготовката за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване следва да се увеличи най-малко до 70% от общото им тегло***, като се изключват незамърсени почви, земни и скални маси от изкопи в естествено състояние. Целите не са променени с приетата Директива (ЕС) 2018/851 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците.

Заложената крайна цел за рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване до 1 януари 2020 г. от най-малко 70% от общото тегло на отпадъците в националното ни законодателство се запазва и за периода до 2028 г.

Всички общини в страната, имат следните отговорности, произтичащи от ЗУО и Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали:

- организиране на събирането, включително разделното, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата;
- когато общината е възложител на строителни дейности или на дейности по разрушаване на сгради, включително принудително премахване на строежи:
  - да разработва План за управление на строителните отпадъци като част от строителната документация за инвестиционния проект за издаване на разрешение за строеж;
  - да изпълни реално Плана за управление на отпадъците;
  - да влага в строежите определен процент материали от рециклирани строителни отпадъци или материално оползотворяване в обратни насипи;
  - да осигури селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове строителни отпадъци в минимални количества;

Изискването за разработване на План за управление на отпадъците не се прилага за:

- разрушаване на сгради с РЗП под 100 кв. м;
- реконструкция, основен ремонт и/или промяна предназначението на строежи с РЗП, по-малка от 500 кв. м;
- строеж на сгради с РЗП, по-малка от 300 кв. м;
- разрушаване на негодни за ползване или застрашаващи сигурността строежи, когато тяхното премахване е наредено по спешност от компетентен орган.

Планът за управление на строителните отпадъци се включва в обхвата на инвестиционните проекти по Глава 8 от ЗУТ, а за обектите, за които не се изисква одобрен инвестиционен проект по ЗУТ, се изготвя като самостоятелен план.

Изпълнението на плана за управление на строителни отпадъци се установява:

- за строежите, за които се упражнява строителен надзор - с окончателния доклад по чл. 168 от ЗУТ на лицето, упражняващо строителен надзор, в който се описва изпълнението на целите за оползотворяване и рециклиране на строителни отпадъци и целите за влагане на рециклирани строителни материали при изпълнението на проекта
- за строежите, за които не се упражнява строителен надзор - с отчет до кмета на общината по образец съгласно изискванията на Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали.

Докладите и отчетите се представят на органа, одобрил инвестиционния проект или плана за управление на строителни отпадъци, както и на РИОСВ.

При строителство, разрушаване на законни строежи и доброволно премахване на незаконни строежи или на негодни за ползване или застрашаващи сигурността строежи, възложителят на строителни дейности носи отговорност за изпълнението на целите, свързани с оползотворяване на материали от строителни отпадъци.

На територията на община Монтана и на другите общини от РСУО за регион Монтана няма изградено депо или друго съоръжение за третиране на строителни отпадъци. Строителните отпадъци от сектора на строителството се извозват до площадка за временно съхранение на строителни отпадъци. Към настоящия момент в общината се изгражда площадка за рециклиране на строителни отпадъци, а през 2019 г. в различни точки на гр. Монтана са поставени 15 броя контейнери за строителни отпадъци.

Цели и мерки на Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради за периода 2021-2028 г.

Настоящата Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради си поставя следните цели:

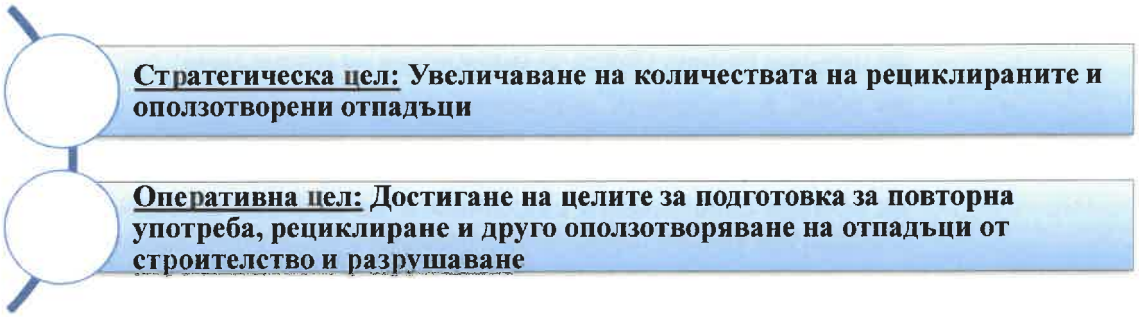

Стратегическата цел ще се постигне съвместно с Програмата за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци и Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО, вкл. Подпрограмата за управление на опаковките и отпадъците от опаковки, изпълнението на които също допринася за увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, и Програмата за намаляване на количествата и риска от депонираните битови отпадъци и други.

Текущият и целевият индикатор за изпълнение на стратегическата и оперативната цел на Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на

строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради е достигане на минимум 70% подготвени за повторна употреба, рециклиране или друго оползотворяване строителни отпадъци от общото тегло на образуваните строителни отпадъци годишно.

Предвижда се целите да бъдат постигнати чрез конкретни мерки/дейности, които са представени в Плана за действие към настоящата програма. За всяка мярка са посочени срок за реализация, бюджет и възможни източници на финансиране, очакван резултат от изпълнението на мярката, индикатори за проследяване на напредъка и изпълнението на мярката, отговорни лица за изпълнение.

Планът за действие към програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради включва какво инвестиционни мерки, целящи изграждането и развитието на инфраструктура за разделно събиране и предварително третиране на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване от бита, така и увеличаване на количествата рециклирани строителни отпадъци, които се влагат в строежи или ремонти на общинска пътна инфраструктура и усъвършенстване на контролни функции, упражнявани от общината по отношение на управлението на строителни отпадъците.

На базата изготвените анализи на съществуващата ситуация по отношение управлението на битовите отпадъци в община Монтана бе идентифицирана нуждата от изграждане на площадка за разделно събиране и предварително третиране на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване от бита. Респективно, планът за действие предвижда организацията и провеждането на съответна тръжна процедура за избор на изпълнител.

Също така, планът за действие предвижда изграждане и последващо оповестяване на локациите на обособени площадки, на които гражданите да могат да оставят разделно събрани строителни отпадъци от малки ремонтни дейности.

С цел увеличаване количеството рециклирани строителни отпадъци, което се влага в строежи или ремонт на общинска пътна инфраструктура, планът за действие предвижда залагането на съответно изискване (за влагане на рециклирани строителни материали в строежите) в подготвяните от общината тръжни документи за строителство, рехабилитация, основен ремонт и реконструкция на общински пътища.

С цел осъществяване на ефективен контрол от страна на общината, като мярка в плана за действие е заложено и осъществяването на текущ контрол за изпълнение изискванията на ЗУО относно строителните отпадъци и Наредба за управление на отпадъците на територията на община Монтана.

План за действие

Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради

Мерки/Дейности	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
	(лв.)				*Текущи*	*Целеви*	
Изграждане на площадка за разделно събиране и предварително третиране на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване от бита	750 000	ПОС 2021-2027, отчисления по чл. 64 от ЗУО, общински бюджет	2023-2028	Осигурена необходимата инфраструктура за разделно събиране и предварително третиране на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване от бита	Изготвена и проведена тръжна процедура за избор на изпълнител за изграждане на площадка за разделно събиране и предварително третиране на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване от бита	Въведена в експлоатация площадка за разделно събиране и предварително третиране на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване от бита	Кмет
Изграждане на площадки в населените места за предаване разделно събрани от населението строителни отпадъци от малки ремонтни дейности	50 000	общински бюджет	2022-2028	Допълнителни количества разделно събрани отпадъци строителни отпадъци от малки ремонтни дейности	Определени и оповестени места в населените места на общината, на които гражданите да могат да оставят разделно събрани строителни отпадъци от малки ремонтни дейности	Функциониращи площадки населените места на общината, на които гражданите да могат да предадат разделно събрани строителни отпадъци от малки ремонтни дейности	Отдел “Строителство, екология и техническа инфраструктура”
Включване в тръжните документи за строителство, рехабилитация, основен ремонт и реконструкция на общински пътища на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали	0	в рамките на текущите задължения на администрацията	2023-2028	Увеличаване на количеството рециклирани строителни отпадъци, което се влага в строежи или ремонт на общинска пътна инфраструктура	Включени задължения към външните изпълнители в тръжните документи	Вложено количество рециклирани строителни материали - най-малко 5% от общото количество на необходимите строителни материали	Отдел “Строителство, екология и техническа инфраструктура”

Мерки/Дейности	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
	(лв.)				*Текущи*	*Целеви*	
Осъществяване на текущ контрол за изпълнение изискванията на ЗУО относно строителните отпадъци и Наредба за управление на отпадъците на територията на община Монтана	0	в рамките на текущите задължения на администрацията	2022-2028	Осъществен контрол за изпълнение изискванията на ЗУО относно строителните отпадъци и Наредбата за управление на строителните отпадъци	Включени тематични проверки относно спазване на изискванията за строителни отпадъци в годишните планове за извършване на контролна дейност; брой извършени проверки годишно; брой наложени санкции годишно; брой съставени предписания годишно	Увеличен брой на извършените проверки относно спазване на изискванията за строителни отпадъци спрямо периода на предходната ПУО 2016-2020 г.	Отдел "Строителство, екология и техническа инфраструктура"
Общо	**800 000**						

V.5. Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО

Законът за управление на отпадъците определя масово разпространените отпадъци (МРО) като такива, които се образуват след употребата на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление.

Националното законодателство поставя годишни **количествени цели за рециклиране и оползотворяване на 6 групи МРО**, както следва:

- *Отпадъци от опаковки*
- *Излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС)*
- *Излязло от употреба електронно и електрическо оборудване (ИУЕЕО)*
- *Отпадъчни масла и нефтопродукти*
- *Отпадъци от гуми*
- *Отпадъци от батерии и акумулатори (ПБА)*

Целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, ИУМПС, ИУЕЕО и от батерии и акумулатори са заложени на общоевропейско ниво. В България са поставени и се изпълняват национални количествени цели и за отпадъци от гуми и за отпадъчни масла и нефтопродукти.

Системите за разделно събиране и рециклиране на отпадъците от опаковки от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло и НУБА и ИУЕЕО, които се осъществяват и финансират основно от организациите по оползотворяване чрез схемите за „разширена отговорност на производителя", се отчитат и допринасят в голяма степен за постигане от общините на целите за рециклиране на битовите отпадъци.

Заложените цели за МРО по години са следните:

ГРУПА МРО	ЦЕЛИ
Отпадъци от опаковки	➢ **До 2025 г.:** **65% от теглото** на образуваните отпадъци от опаковки се рециклира, в т.ч. - Пластмаси: 50% - Дърво: 25% - Черни метали: 70% - Алуминий: 50% - Стъкло: 70% - Хартия и картон: 75% ➢ **До 2030 г.:** **70% от теглото** на образуваните отпадъци от опаковки се рециклират, в.т.ч.: - Пластмаси: 55% - Дърво: 30% - Черни метали: 80% - Алуминий: 60% - Стъкло: 75% - Хартия и картон: 85%

ГРУПА МРО	ЦЕЛИ
ИУМПС	Ежегодно: ниво на повторна употреба и оползотворяване, не по-ниско от **95% от теглото** на всяко ИУМПС Ежегодно: ниво на повторна употреба и рециклиране, не по-ниско от **85% от теглото** на всяко ИУМПС
ИУЕЕО	Ежегодно е събрано разделно мин. **65% от средното тегло** на пуснатото на пазара ЕЕО през предходните три години
Отпадъци от отработени масла	Ежегодно минимум **40% от количеството масла**, пуснати на пазара през съответната година са събрани разделно
Отпадъци от гуми	Ежегодно не по-малко от **50% от количеството гуми**, пуснати на пазара на РБ през текущата година се регенерират и/или рециклират
Отпадъци от портативни батерии и акумулатори (ПБА)	Ежегодно са събрани разделно мин. **45% от пуснатите на пазара** ПБА с изключение на ПБА, които са били пуснати на пазара, но са изнесени или изпратени от територията на страната
Отпадъци от индустриални батерии и акумулатори	Ежегодно са събрани разделно мин. **25% от пуснатите на пазара** индустриални батерии и акумулатори
Отпадъци от автомобилни батерии и акумулатори	Ежегодно са събрани разделно **100% от пуснатите на пазара** автомобилни батерии и акумулатори

Общината има сключен договор с организацията по оползотворяване на отпадъците от опаковки за осигуряване на съдове и техника за разделно събиране и извозване на отпадъци. С оглед осигуряване на допълнителни възможности за отчитане на разделно събрани и предадени за рециклиране битови отпадъци е препоръчително общината да сключи договори с организации за оползотворяване на ИУЕЕО и на батерии и акумулатори.

Цели и мерки на Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО за периода 2021-2028 г.

Настоящата Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО си поставя следните цели:

Стратегическа цел: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци

Оперативна цел: Подпомагане постигането на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци

Стратегическата цел ще се постигне съвместно с Програмата за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци и

Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО, вкл. Подпрограмата за управление на опаковките и отпадъците от опаковки, изпълнението на които също допринася за увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, и Програмата за намаляване на количествата и риска от депонираните битови отпадъци и други, в т.ч. мярката „Изготвяне и изпълнение на интегриран проект за управление на битовите отпадъци, в т.ч. на нови системи за събиране на смесените битови отпадъци, разделно събиране на отпадъци от хартия и картон, пластмаса, стъкло, метали, биоразградими отпадъци и др.“

Целевият индикатор за изпълнение на стратегическата и оперативната цел на Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО е постигнато увеличение на разделно събраните количества МРО за периода 2022-2028 г. спрямо периода на предходната ПУО. Текущият индикатор е постигнато годишно увеличение на разделно събраните количества МРО спрямо предходната година.

Предвижда се целите да бъдат постигнати чрез конкретни мерки/дейности, които са представени в Плана за действие към настоящата програма. За всяка мярка са посочени срок за реализация, бюджет и възможни източници на финансиране, очакван резултат от изпълнението на мярката, индикатори за проследяване на напредъка и изпълнението на мярката, отговорни лица за изпълнение.

Планът за действие към програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО включва основно „меки“ мерки, насочени към осигуряване на допълнителни възможности за отчитане на разделно събрани и предадени за рециклиране битови отпадъци, предоставяне на практическа информация за прилагане на практики за разделно събиране на МРО на населението и бизнеса и повишаване на мотивираността им за прилагане на дейности, водещи до подобряване на разделното събиране на МРО.

Планът за действие включва мярка за разработване и публикуване на интернет страницата на община Монтана на карта на местата, където могат да се предават МРО и други разделно събрани отпадъци, както и на детайлна информация относно ползите и начините за разделно събиране. Осъществяването на тази мярка ще предостави на населението и бизнеса в общината ценна практическа информация и ще насърчи прилагането на практики за практики за разделно събиране на МРО.

С цел насърчаване на ангажираността на населението и бизнеса по отношение на приложението на практики за разделно събиране на масово разпространени отпадъци, планът за действие, също така, предвижда провеждането на целеви кампании за разделно събиране на МРО, както и на ежегодни кампании за разделно събиране на МРО, организирани и осъществени в сътрудничество с организации по оползотворяване на МРО.

Изготвеният анализ на функциониращите в общината схеми за разделно събиране на МРО констатира нуждата от оптимизиране на отчитането на разделно събрани и предадени за рециклиране битови отпадъци. За целта, плана за действие предвижда осъществяването на контакти и последващото сключване на договори между общината и организации за оползотворяване на ИУЕЕО и на батерии и акумулатори.

План за действие

Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО

Мерки/Дейности	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
	(лв.)				*Текущи*	*Целеви*	
Сключване на договори с организации за оползотворяване на ИУЕЕО и на батерии и акумулатори	3000	общински бюджет	2022-2023	Осигуряване на допълнителни възможности за отчитане на разделно събрани и предадени за рециклиране битови отпадъци	Осъществени контакти с фирми с разрешителни по ЗУО за разделно събиране на ИУЕЕО и на батерии и акумулатори	Подписани договори с организации за оползотворяване на ИУЕЕО и на батерии и акумулатори	Отдел „Строителство и околна среда”
Осъществяване на текущ контрол за изпълнение изискванията на ЗУО относно МРО и Наредба за управление на отпадъците на територията на община Монтана	0	в рамките на текущите задължения на администрацията	2022-2028	Осъществен контрол за изпълнение изискванията на ЗУО относно строителните отпадъци и Наредба за управление на отпадъците на територията на община Монтана	Брой извършени проверки годишно; брой наложени санкции годишно; брой съставени предписания годишно	Увеличен брой на извършените проверки относно спазване на изискванията за строителни отпадъци спрямо периода на предходната ПУО 2016-2020 г.	Отдел „Строителство и околна среда”
Разработване и публикуване на интернет страницата на община Монтана на карта на местата, където могат да се предават МРО и други разделно събрани отпадъци	2 000	общински бюджет	2023	Населението и бизнеса разполагат с практическа информация за прилагане на практики за разделно събиране на МРО	Разработена интерактивна карта и интегрирана на сайта	Публикувана интерактивна карта с информация относно местата, където могат да се предават МРО и други разделно събрани отпадъци, на официалната интернет страница на община Монтана	Отдел “Строителство, екология и техническа инфраструктура”
Организация и провеждане на 2 (две) ежегодни целеви кампании за разделно	10 800	общински бюджет	2023-2028	Населението и бизнеса са информирани и мотивирани за действия по подобряване на	Брой проведени кампании годишно	Проведени най-малко дванадесет (12) информационни кампании за разделно	Отдел “Строителство, екология и техническа

Мерки/Дейности	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
	(лв.)				*Текущи*	*Целеви*	
събиране на МРО				разделното събиране на МРО		събиране на МРО	инфраструктура”
Провеждане, в сътрудничество с организации по оползотворяване на МРО на ежегодни кампании за разделно събиране на МРО	6 000	общински бюджет, организации по оползотворяване на МРО	2023-2028	Допълнителни количества разделно събрани МРО	Брой проведени кампании годишно	Най-малко 6 кампании за разделно събиране на МРО	Отдел “Строителство, екология и техническа инфраструктура”
Публикуване на детайлна информация относно ползите и начините за разделно събиране на МРО интернет страницата на община Монтана	0	общински бюджет	2023-2028	Населението и бизнеса разполагат с практическа информация за прилагане на практики за разделно събиране на МРО	Подготвена информация относно ползите и начините за разделно събиране на МРО	Публикувана информация относно ползите и начините за разделно събиране на МРО на официалната интернет страница на община Монтана	Отдел “Строителство, екология и техническа инфраструктура”
Общо	**21 800**						

V.6. Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки

За разлика от останалите масово разпространени отпадъци, общините имат значително по-активно участие и задължения в управлението на отпадъците от опаковки, тъй като те са една от основните заинтересовани страни. За целта се изисква много по-добра координация между всички участници в процеса на управление на отпадъците от опаковки. В случай че нямат сключен договор с организация за оползотворяване на отпадъци от опаковки, общините са длъжни да разработват и изпълняват сами програми за разделно събиране на отпадъци от опаковки и ежегодно да предоставят съответна информация на МОСВ.

Количествените цели по отношение на рециклирането и оползотворяването на отпадъците от опаковки през следващите години са посочени в следващата таблица:

	До 2025 г.	До 2030 г.
Всички опаковки	**65%**	**70%**
Пластмаси	50%	55%
Дърво	25%	30%
Черни метали	70%	80%
Алуминий	50%	60%
Стъкло	70%	75%
Хартия и картон	75%	85%

В допълнение към тези цели новоприетото европейско законодателство от пакета „Кръгова икономика“ определя по-специални изисквания към едни от най-широко разпространените пластмасови опаковки - пластмасовите бутилки за напитки за еднократна употреба. По-конкретно към всяка страна членка се поставя изискването да гарантира, че:

- бутилките за напитки до 3 литра, произведени от полиетилен терафталат (PET), трябва да съдържат най-малко 25% рециклирана пластмаса от 2025 г., а от 2030 г. - най-малко 30%.
- производителите на пластмасови бутилки до 3 литра от PET осигуряват разделното събиране за рециклиране на отпадъците от тези продукти по реда на Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки.
- постигат цели за рециклиране, както следва:

  1) поетапно от 2022 г. до 2025 г. – 77% от пуснатите на пазара опаковки за съответната година;

  2) от 2026 г. до 2029 г. – 90%.

  Разделно събраните отпадъци се предават за рециклиране за производство на предмети от пластмаси, предназначени за храни.

Системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки е първата от всички системи за разделно събиране на отпадъците в Р. България. Тя е създадена след приемането на Закона за управление на отпадъците през 2003 г. С приемането на Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки през 2004 г. и измененията ѝ впоследствие в националното законодателство се регламентира цялостната схема за управление на този поток отпадъци, която непрекъснато се разширява и подобрява ефективността си през годините.

На територията на страната оперират няколко организации за оползотворяване на отпадъците от опаковки, които имат ангажимента да изпълняват целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки от името на лицата, които пускат на пазара опаковани стоки.

През 2012 г. с приемането на новия Закон за управление на отпадъците се въведе изискването към кметовете на общините да организират въвеждането на системи за разделно събиране на отпадъци от опаковки за всички населени места с население по-голямо от 5000 жители и за курортните населени места.

Разделно събраните битови отпадъци от опаковки се транспортират от „Екопак България" АД до собствената им сепарираща инсталация на територията на гр. Враца, където се подлагат на допълнително сортиране, след което се предават за рециклиране. Разположените контейнери за разделно събиране на отпадъците от опаковки на територията на град Монтана са осигурени от организацията по оползотворяване на отпадъците от опаковки „Екопак България" АД. На 99 пункта в града са разположени 100 броя жълти, 98 сини и 99 зелени контейнери за разделно събиране на отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло. Контейнерите отговарят на минималните изисквания на Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки.

Цели и мерки на Подпрограмата за управление на опаковките и отпадъците от опаковки за периода 2021-2028 г.

Настоящата Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки си поставя следните цели:

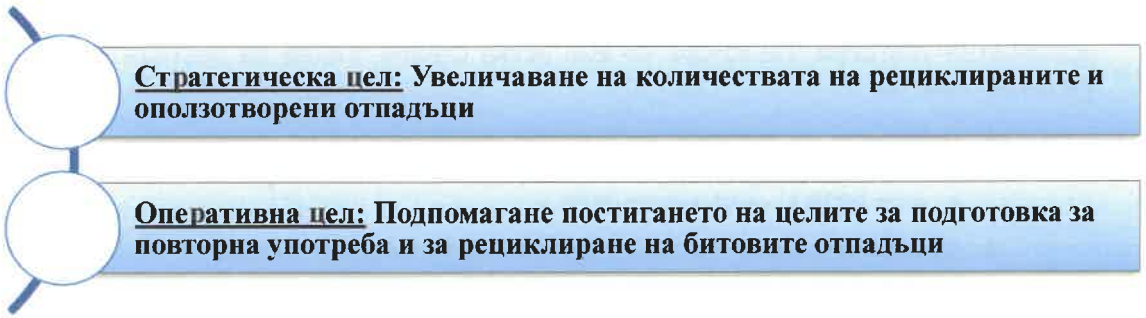

Стратегическата цел ще се постигне съвместно с Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради, Програмата за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци и Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО, изпълнението на които също допринася за увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци и Програмата за намаляване на количествата и риска от депонираните битови отпадъци и други, в т.ч. мярката „Изготвяне и изпълнение на интегриран проект за управление на битовите отпадъци, в т.ч. на нови системи за събиране на смесените битови отпадъци, разделно събиране на отпадъци от хартия и картон, пластмаса, стъкло, метали, биоразградими отпадъци и др.".

Целевият индикатор за изпълнение на стратегическата и оперативната цел на Подпрограмата за управление на опаковките и отпадъците от опаковки е постигнато увеличение на разделно събраните количества отпадъци от опаковки за периода 2022-2028 г. спрямо периода на предходната ПУО. Текущият индикатор е постигнато

годишно увеличение на разделно събраните количества отпадъци от опаковки спрямо предходната година.

Предвижда се целите да бъдат постигнати чрез конкретни мерки/дейности, които са представени в Плана за действие към настоящата програма. За всяка мярка са посочени срок за реализация, бюджет и възможни източници на финансиране, очакван резултат от изпълнението на мярката, индикатори за проследяване на напредъка и изпълнението на мярката, отговорни лица за изпълнение.

Планът за действие към подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки включва основно „меки" мерки. Общината ще извърши проучване по отношение на необходимостта от разширяване на териториалния обхват на системите за разделно събиране на отпадъци от опаковки и на тази база ще формулира аргументирани заключения и ще набележи насоки на понататъшно развитие. Също така, общината предвижда сключване на споразумения с представители на местния бизнес, по силата на които те ще поемат доброволно ангажименти за предотвратяване образуването на отпадъци от опаковки от стоки.

С цел повишаване на информационна обезпеченост на населението и представителите на местния бизнес и респективно на тяхната мотивация за прилагане на действия по предотвратяване на отпадъците от опаковки и подобряване на разделното им събиране, планът за действие към подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки предвижда на провеждането, както на информационни кампании за предотвратяване отпадъците от опаковки, разделното събиране и рециклирането им, така и на ежегодни целеви кампании за насърчаване на разделното събиране на МРО.

План за действие

Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки

Мерки/Дейности	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
	(лв.)				*Текущи*	*Целеви*	
Оценка на необходимостта и възможностите за разширяване на териториалния обхват на системите за разделно събиране на отпадъци от опаковки	3 000	общински бюджет	2022-2023	Формулиране на аргументирани заключения по отношение на необходимостта от разширяване на териториалния обхват на системите за разделно събиране на отпадъци	Изготвено проучване	Формулирани заключения, на база на изготвеното проучване, по отношение на необходимостта от разширяване на териториалния обхват на системите за разделно събиране на отпадъци от опаковки	Кмет
Сключване на доброволни споразумения между общината и представители на местния бизнес за поемане на ангажименти за предотвратяване образуването на отпадъци от опаковки от стоки	0	н.п.	2023-2028	Предотвратени количества отпадъци от опаковки	Планирани мерки за предотвратяване на отпадъците от опаковки от бизнеса	Изпълнени мерки за предотвратяване на отпадъци от опаковки от бизнеса	Кмет
Провеждане на три (3) информационни кампании за предотвратяване отпадъците от опаковки, разделното събиране и рециклирането им	2 700	ОО, общински бюджет	2022-2028	Населението и бизнеса са информирани и мотивирани за действия по предотвратяване на отпадъците от опаковки и подобряване на разделното им	Брой проведени кампании	Проведени 3 (три) информационни кампании за предотвратяване отпадъците от опаковки, разделното събиране и рециклирането им	Отдел "Строителство, екология и техническа инфраструктура"

Мерки/Дейности	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
	(лв.)				*Текущи*	*Целеви*	
				събиране			
Организиране на ежегодни целеви кампании за насърчаване на разделното събиране на МРО	В рамките на бюджета за мярка "Организиране и провеждане на ежегодни кампании за разделно събиране на МРО, съвместно с организации по оползотворяване на МРО" от Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО	организации по оползотворяване на отпадъците от опаковки	2023-2028	Допълнителни количества разделно събрани отпадъци от опаковки	Брой проведени кампании годишно	Най-малко 6 кампании за разделно събиране на отпадъци от опаковки	Отдел "Строителство, екология и техническа инфраструктура"
Общо	**5 700**						

V.7. Програма за намаляване на количествата и риска от депонираните битови отпадъци

Въпреки, че депонирането на отпадъците е на най-ниското ниво в йерархията на управление на отпадъците все още и най-напредналите държави в областта на екологичната политика не могат да предотвратят напълно депониране на остатъчни отпадъци, които не могат да се оползотворят или рециклират. Ето защо част от усилията на община Монтана за подобряване на състоянието на околната среда са насочени към управление и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци, което общината вече постига или планира да постигне чрез няколко групи мерки:

- ползване на депа, отговарящи на екологичните нормативни изисквания, които минимизират рисковете за околната среда;
- намаляване на количествата депонирани отпадъци посредством увеличаване дела на рециклираните и оползотворени отпадъци;
- закриване и техническа и биологическа рекултивация на старите депа за отпадъци с преустановена експлоатация;
- последващи след експлоатационни грижи и мониторинг на закритите депа;
- предотвратяване на депонирането доколкото е възможно на опасни битови отпадъци чрез разделното им събиране и предаване за обезвреждане.

Част от мерките, свързани с подобряване на йерархията на управление на битовите отпадъци (рециклиране и оползотворяване на биоразградимите и рециклируемите от хартия, метал, пластмаса и стъкло и др.), както и на строителните отпадъци, същевременно допринасят и за намаляването на депонираните отпадъци, но са включени систематично в предходните програми.

Целите за депониране на битовите отпадъци, които община Монтана следва да постигне, са:

- **до 2035 г. количеството на депонираните битови отпадъци да се намали до 10%** или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци. Целта се постига поетапно както следва:
  - до 31 декември 2025 г. - най-малко до 50% от общото им тегло;
  - до 31 декември 2030 г. - най-малко до 30% от общото им тегло.
- **най-късно до 31 декември 2020 г. и след това количеството на депонираните биоразградими битови отпадъци да бъде до 35%** от общото количество на същите отпадъци, образувани през 1995 г. В съответствие с Наредбата за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци тази цел се изчислява за всяка година като процент на количеството депонирани биоразградими отпадъци спрямо количеството на образуваните биоразградими отпадъци през 1995 г. в Република България.

Община Монтана е част от РСУО с изградено - регионално депо за битови отпадъци, което ще обслужва общините поне до 2034 г. с наличните си клетки – общината успешно е приключила проект „Рекултивация на клетки 1 и 2 на регионално депо за неопасни отпадъци, Монтана“ през 2017 г.

На територията на община Монтана не са установени замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъци. Община Монтана регулярно и своевременно почиства новообразувани нерегламентирани сметища

Община Монтана е изградила инсталация за сепариране на битови отпадъци на площадката на регионалното депо за битови отпадъци Монтана. Капацитетът на

сепариращата инсталация е около 58 400 т/год., което означава, че на предварително третиране през инсталацията може да се подложи цялото количество битови отпадъци, постъпващи от всички общини от РСУО на регионалното депо. Сепариращата инсталация обаче не разполага с модул за стабилизиране на биоразградимата фракцията, поради което цялото отделено количество на подситовата фракция се депонира на регионалното депо.

ИОАС посочва община Монтана като една от общините изпълнили целта по чл. 31, ал. 1, т. 2 от ЗУО за ограничаване на количеството на депонираните биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани през 1995 г. За 2018 г. общината е постигнала 96% изпълнение на заложената цел.

Очакванията са с изграждането на допълнителен модул за стабилизиране на биоразградимата фракцията към съществуващата инсталация за сепариране на регионалното депо, както и с разширението на системата за разделно събиране на биоотпадъци и въвеждането на система за разделно събиране на текстилни отпадъци, община Монтана да продължи да ограничава количествата депонирани битови отпадъци като цяло.

Цели и мерки на Програмата за намаляване на количествата и риска от депонираните битови отпадъци и други за периода 2021-2028 г.

Настоящата Програма за намаляване на количествата и риска от депонираните битови отпадъци си поставя следните цели:

Стратегическа цел: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци

Оперативна цел: Изпълнение на целите за ограничаване на количествата депонирани битови отпадъци

За постигането на Стратегическата цел освен Програмата за намаляване на количествата и риска от депонираните битови отпадъци, допринасят и всички останали програми.

Текущите и целеви индикатори за изпълнение на стратегическата и оперативната цел на настоящата програма са постигане на до 50% количество на депонираните битови отпадъци от общото им генерирано количество до края на 2025 г.

Предвижда се целите да бъдат постигнати чрез конкретни мерки/дейности, които са представени в Плана за действие към настоящата програма. За всяка мярка са посочени срок за реализация, бюджет и възможни източници на финансиране, очакван резултат от изпълнението на мярката, индикатори за проследяване на напредъка и изпълнението на мярката, отговорни лица за изпълнение.

Планът за действие към Програмата за намаляване на количествата и риска от депонираните битови отпадъци включва основно „меки“ мерки, насочени към увеличаване на количествата разделно събрани опасни отпадъци от бита и редуциране на риска за околната среда от депониране на опасни отпадъци.

Извършеният анализ на съществуващата инфраструктура за управление на отпадъците идентифицира нуждата от изграждане на допълнителен модул за стабилизиране на биоразградимата фракцията към съществуващата инсталация за сепариране на регионалното депо. За целта общината ще проведе тръжна процедура за избор на изпълнител. Изграждането на допълнителния модул за стабилизиране на биоразградимата фракцията ще позволи редуциране на количествата битови отпадъци, подлежащи на депониране

Съгласно извършените анализи е идентифицирана нуждата от набелязване на приложими варианти за оползотворяване на генерираните утайки от ПСОВ. В тази връзка, в плана за действие е заложено изготвянето на план с конкретни направления за оползотворяване на утайките от ПСОВ Монтана на базата на процес на предварително съгласуване между община Монтана, ВиК оператора и останалите обслужвани от оператора общини.

С цел предотвратяване на потенциални рискове за околната среда и човешкото здраве, планът за действие към Програмата за намаляване на количествата и риска от депонираните битови отпадъци предвижда своевременно почистване на новообразувани нерегламентирани сметища.

Предвидено е и организирането, съвместно с организации за оползотворяване на отпадъци, на ежегодни кампании за разделно събиране на опасни отпадъци от бита. Осъществяването на тази мярка ще доведе както до увеличаване на количеството разделно събрани опасни отпадъци от бита, така и до редуциране на потенциалните рискове за околната среда, произтичащи от депонирането на опасни отпадъци.

План за действие

Програма за намаляване на количествата и риска от депонираните битови отпадъци

Мерки/Дейности	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
	(лв.)				*Текущи*	*Целеви*	
Изграждане на допълнителен модул за стабилизиране на биоразградимата фракцията към съществуващата сепарираща инсталация на регионалното депо	2 000 000	ПОС 2021-2027, отчисления по чл. 64 от ЗУО, общински бюджет	2022-2025	Осигурена необходимата инфраструктура за третиране на смесени битови отпадъци и разделно събрани биоразградими битови отпадъци	Изготвена и проведена тръжна процедура за избор на изпълнител за изграждане на допълнителен модул за стабилизиране на биоразградимата фракцията към съществуващата сепарираща инсталация на регионалното депо	Въведен в експлоатация допълнителен модул за стабилизиране на биоразградимата фракцията към съществуващата сепарираща инсталация на регионалното депо	Кмет
Своевременно почистване на новообразувани нерегламентирани сметища при необходимост	75 000	Общински бюджет, Отчисления по чл.60 от ЗУО	постоянен	Предотвратен е рискът за околната среда и човешкото здраве от нерегламентирани сметища	Брой почистени нерегламентирани сметища	Закрити и санирани всички нерегламентирани сметища новообразувани нерегламентирани сметища	Отдел "Строителство, екология и техническа инфраструктура"
Съгласуване между община Монтана, ВиК оператора и останалите обслужвани от оператора общини на Разработване на план с конкретни направления за оползотворяване на утайките от ГПСОВ Монтана	0	Общински бюджет	2017	Утайките се оползотворяват съобразно приетия план за управление на утайките	Етапи на проучването	Одобрен план за оползотворяване на утайките	Отдел "Строителство, екология и техническа инфраструктура"
Организиране и провеждане на ежегодни кампании за разделно събиране на	6 300	организации за оползотворяване на отпадъци	2022-2028	Увеличено количество разделно събрани опасни отпадъци	Брой проведени кампании годишно	Най-малко 7 кампании за разделно събиране на опасни отпадъци	Отдел "Строителство, екология и техническа

Мерки/Дейности	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
	(лв.)				*Текущи*	*Целеви*	
опасни отпадъци от бита				от бита и намален риск за околната среда от депониране на опасни отпадъци		от бита	инфраструктура"
Общо	**2 081 300**						

VI. КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ОБЩИНСКИ И РЕГИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ

Програмата за управление на отпадъците на община Монтана е елемент от цялостната система за планиране на развитието на общината и региона, поради което в настоящия раздел е представена взаимовръзката на общинската ПУО 2021-2028 г. с други програмни документи в разглежданата или свързани с нея области (с период на действие, обхващат периода след 2020 г.). Връзката между отделните стратегически документи е от ключово значение за ефективното осъществяване на процеса на стратегическото планиране в публичния сектор.

Извършеният аналитичен преглед на общинските и регионални планове и програми, с период на реализация обхващащ годините след 2020 показва, че осъществяването на заложените в Общинската програма за управление на отпадъците на община Монтана за периода 2021-2028 цели и предложените програми от мерки ще допринесат за постигането на ключови цели и приоритети, заложени в Плана за интегрирано развитие на община Монтана (ПИРО) за периода 2021-2027 г.

Разработеният План за интегрирано развитие на община Монтана за периода 2021-2027 г. формулира цялостната визия за развитие на общината като динамична, с конкурентна икономика, високи нива на заетост, чиста и благоустроена среда с грижа за хората. Планът за интегрирано развитие представя набелязаните от общината приоритети за развитите, както и предвидените за целите на реализацията им мерки и проектни идеи. Извършеният преглед на Плана за интегрирано развитие на община Монтана за периода 2021-2027 г. показва, че мерките, предвидени за изпълнение в рамките на ПУО 2021-2028 г. ще допринесат пряко за постигане на Приоритет за развитие 3: Интегрирано пространствено и териториално развитие и опазване на околната среда и, по-конкретно:

- Мярка 7. Опазване на околната среда и управление на рисковете, повишаване на енергийната ефективност и внедряване на ВЕИ

Инвестиционните мерки, заложени в ПУО на община Монтана за периода 2021-2027 г. са насочени именно към оптимизиране управлението и рециклирането на битовите отпадъците чрез изграждане, разширяване и надграждане на системите за управление на битовите отпадъци на територията на общината, в т.ч. битови отпадъците, масово разпространени отпадъци, строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване.

Също така, реализацията на мерките, заложени в плана за действие към програмата за управление на отпадъците на община, ще допринесат и за осъществяването на Приоритет за развитие 3: Интегрирано пространствено и териториално развитие и опазване на околната среда и, по-конкретно, за осъществяването на следните мерки, заложени в ПИРО за периода 2021-2027 г.:

- Мярка 3. Повишаване на енергийната ефективност и обновяване на жилищни и обществени сгради
- Мярка 5. Премахване на дефицитите във всички основни мрежи на техническата инфраструктура

На базата на извършените анализи на съществуващата ситуация в общината по отношение на управлението на отпадъците са идентифицирани дефицитите на съществуващата техническа инфраструктура за управление на битовите отпадъци и на тази база в плана за действие към програма за управление на отпадъците са заложени мерки, насочени към тяхното преодоляване и респективно към повишаване обхвата и ефективността на изградените системи за управление на отпадъците. Също

така, успешната реализация на заложените в Програмата за управление на отпадъците на община Монтана за периода 2021-2028 г. мерки за повишение на ефективността на общинската система за управление на битовите отпадъци ще доведе, както до редуциране на емисиите на CO2, така и до спестяването на ресурси, което, от своя страна, ще спомогне за подобряване на енергийна ефективност на общината.

Мерките, заложени в плана за действие към ПУО на община Монтана за периода 2021-2028 допринасят и за постигането на приоритет за развитие 4. Добро управление в полза на местната общност и бизнеса, заложен в плана за интегрирано развитие и, по-конкретно, за постигането на:

- Мярка 3. Развитие на административния в услуга на гражданите и бизнеса, междуобщинските и международни сътрудничества и партньорства за решаване на общи проблеми

Планът за действие към програмата за управление на отпадъците включва редица „меки" мерки, които ще спомогнат за укрепване на институционалния капацитет и ефективността от дейността на общинската администрация, както и за успешна реализация на проекти и инициативи в сътрудничество с различни организации. Планът за действие включва мерки за извършване на проучване сред представителни на местния бизнес относно прилаганите от тях практики за предотвратяване образуването на отпадъците, разработване на общински план за предотвратяване на отпадъците, включително на хранителните в общински социални, здравни, образователни и други общински звена и предприятия, сключване на доброволни споразумения между общината и представители на местния бизнес за поемане на ангажименти за намаляване използването на пластмасови изделия за еднократна употреба, подпомагане на местния бизнес за създаване на "банки за храни" и организиране на дарителски инициативи за безвъзмездно предоставяне на годни за консумация хранителни продукти, осъществяване на текущ контрол върху изпълнението на изискванията за разделно събиране и предаване на отпадъците от търговски обекти, административни, стопански, образователни и други подобни обекти, активно участие на общината в Европейската седмица за намаляване на отпадъците, Световния ден на околната среда и Международен ден на Земята, както и организацията на информационни мероприятия, съвместно с организации за оползотворяване на масово разпространени отпадъци. Тези мерки ще допринесат за повишаване ефективността на дейността, извършвана от общината по отношение на управлението на битовите, ще усъвършенстват контролните и функции, и ще развият капацитета и за съвместна работа с местния бизнес и изграждане на продуктивни сътрудничества и партньорства.

VII. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Съгласно чл. 49, ал. 4 (т. 20) от ЗУО НПУО следва да включва „система за отчет и контрол на изпълнението", а съгласно т. 21 – „система за оценка на резултатите и за актуализация на плана". Тъй като общинските програми за управление на отпадъците трябва да следват структурата на НПУО, към настоящата ПУО на община Монтана е включена система за наблюдение, контрол и отчитане на изпълнението ѝ. Допълнителни изисквания свързани с ПУО са поставени в чл. 52 на ЗУО, а именно че:

- ПУО трябва да се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия
- всяка година до 31 март кметът на общината трябва да информира общинския съвет относно изпълнението на програмата през предходната календарна година

Разработването на система за наблюдение, контрол и отчитане на изпълнението на ПУО на община Монтана е съобразено с тези изисквания.

Наблюдението и оценката на изпълнението на Програмата за управление на отпадъците на община Монтана има за цел да проследява напредъка по постигане на поставените цели, срокове и ресурси и навременно идентифициране и предприемане на необходимите действия за преодоляване на възникващи проблеми при реализацията на мерките, а при необходимост - и действия за актуализация на Програмата.

Наблюдението на Програмата за управление на отпадъците ще се осъществява чрез периодично събиране на информация, свързана с напредъка по изпълнение на включените в Програмата мерки и степента на постигане на индикаторите, както и анализ на събраната информация и на възникнали проблеми при изпълнението и причините за тях. В допълнение, за всяка мярка ще се наблюдава и спазването на планирания график и степента на изразходване на ресурсите. За целта общината ще изготви вътрешни правила за наблюдение и оценка на Програмата, включително за събиране и систематизиране на данните за посочените в програмата индикатори и отговорностите на общинските звена, които имат отношение към изпълнението на конкретните програмни мерки, и на служителя, отговорен за систематизиране, анализ и оценка на напредъка в изпълнение на мерките, причините за неизпълнение или за изоставане в изпълнението и ще изготвя годишен доклад за напредъка по изпълнение на мерките и програмните цели.

Контролът върху изпълнението на Програмата за управление на отпадъците ще се осъществява от Общинския съвет. За целта всяка година в срок до 31 март кметът на общината ще представя на Общинския съвет годишен доклад за изпълнение на програмата за предходната година. Годишните отчетни доклади за изпълнението на Програмата за управление на отпадъците ще се публикуват и на интернет страницата на община Монтана с цел информиране на обществеността.

Програмата за управление на отпадъците ще бъде актуализирана в случай на промени в законодателството, които налагат съществени промени в заложените стратегически и оперативни цели и в планираните мерки за тяхното постигане. Програмата ще бъде актуализирана и при доказана необходимост от допълнителни мерки поради значително изоставане в изпълнението и постигането на целевите индикатори, както и

при други непредвидени обстоятелства. Процедурата на актуализация ще включва изготвяне на актуализиран вариант на Програмата за управление на отпадъците на община Монтана, провеждане на публично обсъждане, прилагане на законодателството за екологична оценка на планове и програми, внасяне на актуализираната програма за одобрение и приемане от Общински съвет на община Монтана.